

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์พัฒนา ราชวงศ์ ที่ปรึกษาโครงการ ที่ได้กรุณาแนะนำและตรวจสอบข้อบกพร่อง
ต่างๆ ผู้ศึกษารัฐศึกษาซึ่งในความกรุณา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณพระคุณ อาจารย์สาขาภูมิศาสตร์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ
ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งเกี่ยวกับรายงานการวิจัยฉบับนี้ จนศึกษาสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนทุกคน ที่คอยให้กำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา คุณค่าและ
ประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจที่จะพัฒนางานวิจัยจนสำเร็จได้

ตุลาพร พลวิเศษ
เสาวลักษณ์ ไชยชาติ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาของปัญหา.....	1
	จุดมุ่งหมายของงานวิจัย.....	3
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
	นิยามศัพท์.....	3
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ.....	4
	สถานการณ์ผู้สูงอายุของประเทศไทย.....	7
	ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	8
	สวัสดิการผู้สูงอายุ.....	10
	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3	การดำเนินงานวิจัย.....	21
	พื้นที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
	กรอบแนวความคิด.....	25
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	27
	การรวบรวมข้อมูล.....	27
	แบบสอบถามบริบทผู้สูงอายุ.....	28
	การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	29
4	ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูล.....	30
	แบบสอบถาม.....	30
	- ข้อมูลทั่วไป.....	30
	- ความต้องการได้รับสวัสดิการ.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	53
	สรุปผลการวิจัย.....	53
	อภิปรายผลการวิจัย.....	55
	ข้อเสนอแนะ.....	57
	บรรณานุกรม.....	60
	ประวัติผู้วิจัย.....	62

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 แสดงชุมชนในเขตเทศบาลพิษณุโลก.....	23
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	31
4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	31
4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษาของผู้สูงอายุ.....	32
4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพของผู้สูงอายุ.....	32
4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานะภาพของผู้สูงอายุ	33
4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	33
4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโรคประจำตัวของผู้สูงอายุ.....	34
4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการรักษาของผู้สูงอายุ.....	36
4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามบทบาททางสังคม.....	36
4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว.....	37
4.11 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านการศึกษา.....	39
4.12 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัย.....	41
4.13 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย.....	43
4.14 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านการทำงานและการมีรายได้.....	45
4.15 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านความมั่นคงทางสังคม...	47
4.16 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านบริการสังคม.....	49
4.17 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านนันทนาการ.....	51

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ผู้สูงอายุคือ มนุษย์ที่มีอายุอยู่ในช่วงปลายของชีวิต มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 60 ปีขึ้นไป ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ได้มีการสั่งสมวิชาความรู้ต่างๆมามากมายตลอดชีวิต เมื่ออายุมากขึ้น สภาพร่างกาย จิตใจ ตลอดจนการดำรงอยู่ในสังคมของผู้สูงอายุ จะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากวัยอื่น เนื่องจากมีความเสื่อมของการทำงานระบบต่างๆ ทั้งร่างกาย โดยเฉพาะระบบประสาท ระบบหัวใจ และหลอดเลือด ระบบขับถ่าย ระบบต่อมไร้ท่อ ระบบกระดูก และกล้ามเนื้อ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ มักจะเกิดขึ้นช้าๆ ในภาวะปกติของวัยของระบบต่างๆ ยังทำหน้าที่ได้อย่างปกติ แต่ในภาวะบีบคั้น ไม่ว่าจะเกิดจากทางอารมณ์ หรือทางร่างกาย หรือสังคม จะทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถรักษาภาวะสมดุลของร่างกายไว้ได้ ทำให้เกิดอาการผิดปกติ และทำให้เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ง่าย ผู้ที่ร่วงเข้าวัยผู้สูงอายุนั้น จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ตลอดจนการเอาใจใส่ของบุตรหลานและไม่เป็นภาระของสังคม

ปัจจุบันนี้พบว่ามีแนวโน้มประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นเนื่องมาจากมีอัตราการเกิดเพิ่มขึ้นทุกปี และในสังคมไทยก็มีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในปี พ.ศ.2553 และในอีก 20ปีอาจมีแนวโน้มเพิ่มเป็นมากกว่า 2 เท่าตัวถือว่าเป็น “สังคมผู้สูงอายุ” อย่างเต็มตัว ซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากสังคมไทยที่เปลี่ยนไป จากที่คนไทยเคยอาศัยอยู่กันแบบครอบครัวขยายซึ่งมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ก็กลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ซึ่งก็ทำให้ผู้สูงอายุต้องอาศัยอยู่เพียงลำพัง เนื่องมาจาก 3ประการหลัก ได้แก่ 1. จากลูก เช่น ลูกไปทำงานนอกบ้าน ไปทำงานต่างจังหวัด แยกย้ายไปมีครอบครัวและเสียชีวิต 2. จากคู่สมรส เช่น คู่สมรส เสียชีวิต ไปทำงานนอกบ้าน ไปอยู่กับลูกเพื่อเลี้ยงหลาน 3. ตัวผู้สูงอายุเอง เช่น ช่วยเหลือตัวเองได้ไม่ยอมเป็นภาระของใครและไม่มีลูกหลาน (บุญทิพย์ สิริรังศรี และคณะ, 2553)และผู้สูงอายุยังมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทำให้ร่างกายอ่อนแอ การช่วยเหลือตนเองก็ลดลงทำให้ผู้สูงอายุมองตัวเองว่าเป็นภาระของลูกหลานและสังคม การดูแลตัวเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้สูงอายุ การดูแลตัวเองถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากผู้สูงอายุมักจะประสบปัญหาสุขภาพที่เสื่อมถอย มีอัตราเสี่ยงต่อการเกิดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ได้ง่ายขึ้นนอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายแล้ว ผู้สูงอายุยังคงมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจอีกด้วย เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องพบกับความสูญเสีย คู่ครอง ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท เป็นต้น ผู้สูงอายุบางคนจะคิดว่าตนเองไร้ค่า ไร้ความสามารถมอง

ภาพตนเองในเชิงลบ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจของผู้สูงอายุมาก เนื่องจากผู้สูงอายุบางคนไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตนเองและสภาพแวดล้อมได้ จึงส่งผลทำให้ผู้สูงอายุนั้นมีความพึงพอใจในชีวิตต่ำจนอาจเกิด ผลร้ายต่อจิตใจทำให้เกิดปัญหาทางจิตขั้นได้ (บัณฑิต เคียงธนสมบัติ.2547:1)

การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องทำให้เป็นปัญหาต่อสังคมในการดูแล ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ครอบครัวมีความสามารถดูแลผู้สูงอายุได้นั้นจะต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายในครอบครัว เศรษฐกิจ สุขภาพ การศึกษา สังคม เป็นต้น ผู้สูงอายุเป็นประชากรที่สำคัญกลุ่มหนึ่งที่ดำรงชีวิตในยุคของความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเป็นประชากรที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ (Aging society) ผู้สูงอายุมียุ่เพิ่มขึ้น เฉลี่ยในผู้หญิง 74.5 ปี และผู้ชาย 69.9 ปี แม้ว่าผู้สูงอายุจะมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้น แต่คุณภาพชีวิตมิได้ดีขึ้นตามด้วย เนื่องจากสภาพร่างกายที่เสื่อมลงประกอบกับสังคม ที่เปลี่ยนแปลงทำให้ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งสวนทางกับ ข้อเท็จจริงที่ว่าผู้สูงอายุ 1 คนต้องมีผู้ดูแลมากถึง 9 คนเลยทีเดียว นักวิชาการณศาตการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2568 ไทยจะก้าวกระโดดมีผู้สูงอายุมากถึง 14.4 ล้านคน และในปี พ.ศ. 2593 ผู้สูงอายุจะล้นเมือง มีจำนวนมากถึงร้อยละ 27 ของพลเมืองทั้งประเทศ จากแนวโน้มที่กล่าวมา ทำให้ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีปัญหาด้านสุขภาพ เกิดความเสื่อมของร่างกาย มีโรคประจำตัว หลงๆ ลืมๆ จึงทำให้ต้องพึ่งพาผู้อื่น (จรัสวรรณ เทียนประภาส และพัชรี ต้นศิริ, 2536)

รัฐบาลได้ถ่ายโอนภารกิจการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเทศบาลนครพิษณุโลก มีโดยผู้สูงอายุในความรับผิดชอบประมาณ 11,602 คน เป็นชาย 4,851 คน หญิง 6,751 คน คิดเป็นร้อยละ 15.59 ของประชากรทั้งหมด จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุทั้งทางด้านความเป็นอยู่ ความต้องการและสุขภาพร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สามารถให้การดูแล สงเคราะห์อย่างถูกต้องและเหมาะสม

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบการกระจายตัวของผู้สูงอายุในเมืองพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการและความต้องการการดูแลของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบการกระจายตัวของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดระบบสวัสดิการหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
2. ได้รับทราบความต้องการการดูแลและสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลพิษณุโลก เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้หน่วยงานและองค์กรและได้นำไปใช้ในการวางแผนและจัดระบบสวัสดิการได้อย่างตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง

นิยามศัพท์

ผู้สูงอายุ หมายถึง มนุษย์ที่มีอายุอยู่ในช่วงปลายของชีวิต มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

สวัสดิการผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้สูงอายุที่จะได้รับสิทธิ ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 อันประกอบด้วย

1. สิทธิได้รับการบริการทางการแพทย์,
2. สิทธิได้รับบริการด้านการศึกษา ศาสนา,
3. สิทธิได้รับบริการด้านการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม,
4. สิทธิในการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม,
5. สิทธิได้รับการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรง
6. สิทธิได้รับการช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะ
7. สิทธิได้รับการยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
8. สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตราย
9. สิทธิในการได้รับคำแนะนำ ปรีกษา
10. สิทธิได้รับบริการการจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่ม
11. สิทธิได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ
12. สิทธิประการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการได้รับการจัดบริการสวัสดิทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่างๆ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
- 2.2 สถานการณ์ผู้สูงอายุของประเทศไทย
- 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
- 2.4 สวัสดิการผู้สูงอายุ
- 2.5 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

คำว่า “ ผู้สูงอายุ ” มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Elderly หรือ Aging ในประเทศไทยได้บัญญัติขึ้นโดย พ.ร.บ.อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร เมื่อปี พ.ศ.2506 เนื่องจากที่ประชุมของผู้สูงอายุเห็นว่าความแก่ หนุ่ม ชรา ไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัดและเครื่องขีดค้น กับทั้งไม่สมควรใช้คำว่า ผู้ชรา เพราะจะทำให้รู้สึกหดหู่ จึงให้ใช้คำว่า ผู้สูงอายุ ตั้งแต่นั้นมาโดยให้ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความเสื่อมของร่างกายตามสภาพ มีกำลังถดถอยเชิงข้อขา หรือเป็นผู้ที่มีโรคสมควรจะได้รับการช่วยเหลืออุปการะ (สุพัตรา สุภาพ, 2543 : 48)

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2524:5) กล่าวว่า วัยผู้สูงอายุเป็นช่วงสุดท้ายของอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป สภาพความเสื่อมถอยทางร่างกายและจิตใจมีมากในระยะนี้ ขาดความคล่องแคล่วว่องไว ความจำเสื่อมความคิดอ่านช้าลง ความขยันหมั่นเพียรลดลง ความคิดก้าวหน้าลดลง สภาพทางร่างกายเสื่อมถอย หูตึง ตามัว ผมหงอก และนอกจากนี้ยังต้องพบกับปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับสภาพร่างกายและสังคมในวัยสูงอายุด้วย

บริบูรณ์ พรพิบูลย์ (2536, อ้างถึงใน เพ็ญผกา กาญจนภาส 2541:10) กล่าวว่า ความสูงอายุ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในระยะสุดท้ายของช่วงอายุมนุษย์ ดังนั้น ความสูงอายุหรือความชราภาพจึงเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความประพฤติที่เกิดขึ้นตามอายุ เช่น เมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้น ความสามารถทางร่างกายจะลดลง ดังนั้น ความสูงอายุจึงมี 2 ลักษณะ กล่าวคือ

1. ความสูงอายุแบบปฐมภูมิ (Primary aging) เป็นความสูงอายุที่ต้องเกิดขึ้นกับทุกคน เป็นไปตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ เมื่ออวัยวะต่างๆหรือเซลล์ต่างๆในร่างกายมนุษย์ถูกใช้งานมานานก็ย่อมเกิดความเสื่อมโทรม เสื่อมสภาพไปตามอายุขัยของการทำงาน ซึ่งการเสื่อมโทรมลงของเซลล์ต่างๆในร่างกายนี้จะส่งผลให้เห็นเด่นชัดขึ้นทีละน้อย เช่น ผิวหนังเริ่มเหี่ยวแห้ง ผมเริ่มเปลี่ยนเป็นสีขาว สายตาวาว พละกำลังเริ่มถดถอยลง เป็นต้น

2. ความสูงอายุแบบทุติยภูมิ (Secondary aging) เป็นความสูงอายุที่มนุษย์เราสามารถหลีกเลี่ยงได้ ความสูงอายุลักษณะนี้มักจะเกิดจากความพลอยพละละเลย ไม่ห่วงกังวลหรือไม่รักษาสุขภาพร่างกาย การใช้ร่างกายทำงานหนักเกินไป การรับประทานอาหารมากเกินไป การที่ร่างกายมีโรคภัยมาเบียดเบียน เป็นต้น ในการกำหนดพิจารณาอายุเมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุนั้น โดยทั่วไปแล้วอาจใช้เกณฑ์การเกษียณอายุการทำงาน แต่ในประเทศที่มีความเจริญทางด้านทางการแพทย์พบว่า ผู้สูงอายุ 60 ปีแล้วยังแข็งแรงและมีความสามารถในการทำงานได้ดี ดังนั้น องค์การอนามัยโลกจึงได้แบ่งเกณฑ์อายุตามสภาพการของการมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนี้

1.) ผู้สูงอายุ มีอายุระหว่าง 60-74 ปี

2.) คนชรา มีอายุระหว่าง 75-90 ปี

3.) คนชรามาก มีอายุ 90 ปีขึ้นไป

จากการศึกษาความหมายต่างๆเกี่ยวกับผู้สูงอายุข้างต้น จะสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีความเสื่อมของร่างกายตามสภาพในด้านต่างๆ ทั้งด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยแต่ละคนจะปรากฏอาการเสื่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ภาวะโภชนาการ และโรคภัยของแต่ละบุคคล และเป็นบุคคลผู้ที่ควรได้รับการช่วยเหลือดูแล อุปการะจากคนในครอบครัว และสังคมเพื่อให้มีความสุข

การจัดสวัสดิการแก่สังคมผู้สูงอายุ ในมาตรา 11 (ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546) เดิมเป็นข้อความว่า “ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ” ให้แก้ไขว่า “ การจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ” เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 53 ที่บัญญัติไว้ว่า บุคคลที่อายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสงเคราะห์ความสะดวกรซึ่งเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และมีความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันได

- 1.) อายุ 60 – 69 ปี ได้รับเงิน 600 บาท/เดือน
- 2.) อายุ 70 – 79 ปี ได้รับเงิน 700 บาท/เดือน
- 3.) อายุ 80 – 89 ปี ได้รับเงิน 800 บาท/เดือน
- 4.) อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเงิน 1,000 บาท/เดือน

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2544 : 48-49 อ้างถึงใน พรอนันต์ กิตติมั่นคง, 2547 : 22) กล่าวว่า งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ รัฐควรมุ่งให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งหมายถึงว่าผู้สูงอายุนั้นเป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (Quality of Life) ดังนั้น แนวคิดที่ยึดถือกันมานานและใช้เป็นรากฐานในการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ ประกอบด้วยแนวคิด 2 ประการ คือ

1. แนวคิดด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Aspect of Aging) หมายถึง ผู้สูงอายุ ควรได้รับการช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมและความต้องการในด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม ความมั่นคงทางรายได้ และการจ้างงานรวมถึงการศึกษา

2. แนวคิดด้านพัฒนา (Developmental Aspect of Aging) หมายถึง แนวคิดที่มีต่อบทบาทของผู้สูงอายุในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

สำหรับการจัดสวัสดิการสังคมกับผู้สูงอายุในประเทศไทย ได้แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ผู้สูงอายุที่สามารถทำงานเลี้ยงตนเองได้ ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น
2. ผู้สูงอายุที่เกษียณอายุแล้ว เลี้ยงตนเองด้วยเงินบำนาญที่เก็บได้
3. ผู้สูงอายุที่เกษียณอายุแล้ว เลี้ยงตนเองด้วยเงินบำนาญ
4. ผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวบุตรหรือญาติ ต้องพึ่งพาเขาเพียงบางส่วนหรือโดยสิ้นเชิง
5. ผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งบริการของรัฐหรือเอกชน ถ้าปราศจากบริการนี้แล้ว จะทำให้มี

ชีวิตที่ลำบาก

จากแนวคิดเบื้องต้น คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ต้องอาศัยปัจจัยในหลายๆด้าน อันเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สำคัญของการดำเนินชีวิต ผู้สูงอายุควรได้รับการช่วยเหลือในด้านความต้องการต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพร่างกาย สภาพแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการ และด้านที่อยู่อาศัย

2.2 สถานการณ์ผู้สูงอายุของประเทศไทย

ชยุตม์ (2555) ได้รายงาน สถานการณ์ผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จึงมีประเด็นในสังคมสูงวัย ดังนี้

1.) มิติทางสังคม ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็วมาก ในขณะที่จำนวนบุตรและประชากรในวัยแรงงานที่จะมาเกื้อหนุนมีแนวโน้มลดลงเกิด การลดลงของภาวะเจริญพันธุ์ส่งผลให้จำนวนบุตรที่มีชีวิตของผู้สูงอายุลดลงและสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรเพิ่มขึ้น เกิดการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนผู้ที่เป็นโสดและหย่าร้าง สัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่กับบุตรลดลง สัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวและอยู่ตามลำพังกับคู่สมรสเพิ่มขึ้นการ ย้ายถิ่นของบุตรมีมากและเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผู้สูงอายุในชนบทเกิดการอยู่อาศัยแบบข้ามรุ่น กล่าวคือสัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยกับหลานตามลำพังมีแนวโน้มเพิ่ม ขึ้น ผู้หญิงมีภาระหนักขึ้นต้องดูแลทั้งผู้สูงอายุและเด็ก บุตรขาดความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังหรืออยู่ในภาวะทุพพลภาพ สัมพันธภาพของผู้ดูแลและปัญหาการใช้ความรุนแรงกับผู้สูงอายุ

2.) มิติด้านเศรษฐกิจ แหล่งรายได้ของผู้สูงอายุมาจาก ๒ แหล่ง กล่าวคือ ๑) จากการทำงาน และ ๒) จากบุตร โดยแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ อายุยิ่งมากรายได้จากการทำงานก็ลดลง รายได้ส่วนใหญ่จะมาจากบุตรแทน บุตรยังคงเป็นแหล่งรายได้หลักของของประชากรสูงอายุเมื่อประชากรวัยแรงงานมี จำนวนน้อยลง สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ ภาษีที่จะนำมาช่วยเหลือผู้สูงอายุก็จะลดลงตามไปด้วย ในอดีตกลุ่มคนที่เสี่ยงต่อความยากจนคือกลุ่มเด็กแต่ในปัจจุบันเริ่มมีแนวโน้มพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุโดยเฉพาะอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปจะได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟูช้ากว่ากลุ่มคนวัยอื่น

3.) มิติด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน โคเลสเตอรอลสูง โรคความดันเลือดสูงโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุเพศผู้หญิงที่มีอายุ ๘๐ ปีขึ้นไปมีโอกาสเป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้นผู้สูง อายุที่มีอายุมากขึ้นเรื่อยๆ ก็ยิ่งเสี่ยงต่อภาวะทุพพลภาพมากขึ้นตามไปด้วย

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ประนอม โอทกานนท์และคณะ(2537) ได้สรุปไว้ว่ามี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีทางด้านชีววิทยาและทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาสังคม สามารถสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีทางด้านชีววิทยา

ทฤษฎีภาวะสูงอายุทางด้านชีววิทยา เป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายสาเหตุของความชราเชิงชีววิทยา (McPherson, 1983 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2539) ดังนี้

1) ทฤษฎีพันธุกรรม (Genetic Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า คนชราเกิดขึ้นตามพันธุกรรม มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง อวัยวะบางส่วนของร่างกายคล้ายคลึงกันหลายชั่วอายุและลักษณะนั้น แสดงออกเมื่ออายุมากขึ้น เช่น ผมหงอก ศีรษะล้าน และเดินหลังค่อม

2) ทฤษฎีการเสื่อมของเนื้อเยื่อ (Collagen Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าสารที่เป็นส่วนประกอบของเนื้อเยื่อกระดูกเพิ่มมากขึ้น และมีการจับตัวกันมากขึ้นทำให้ Collagen fiber หดสั้นเข้าเมื่อถึงวัยสูงอายุ ทำให้ปรากฏรอยย่นมากขึ้นและตั้งอยู่ตรงบริเวณกระดูกข้อต่อซึ่งจะมองเห็นปมกระดูกชัดเจน

3) ทฤษฎีการทำลายตนเอง (Auto Immune Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความชราเกิดจากร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันปกติลดลง พร้อม ๆ กับการสร้างภูมิคุ้มกันทำลายตนเองมากขึ้น ดังนั้น

การสร้างภูมิคุ้มกันปกติน้อยลงจะทำให้ร่างกายต่อสู้เชื้อโรคและสิ่งแปลกปลอมได้ไม่ดีทำให้เกิดความเจ็บป่วยได้ง่าย และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็จะรุนแรงเป็นอันตรายต่อชีวิตได้

4) ทฤษฎีความผิดพลาด (Error Catastrophe Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นจะค่อยๆ เกิดความผิดพลาดในการทำงานของเซลล์และความผิดพลาดนี้จะเพิ่มมากขึ้นจนถึงขั้นที่ทำให้เซลล์ต่างๆ ของร่างกายเสื่อมและหมดอายุลง

5) ทฤษฎีอนุมูลอิสระ (Free Radical Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ภายในร่างกายมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย โดยเฉพาะผู้สูงอายุประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมที่มีเรดิคัลอย่างอิสระอยู่มากมายตลอดเวลา เรดิคัลเหล่านี้จะทำให้ยีนเกิดความผิดปกติและทำให้คอลลาเจนและอีลาสติน ซึ่งเป็นโปรตีนองค์ประกอบของเนื้อเยื่อเหนียวเกิดขึ้นมาก จนทำให้เสียความยืดหยุ่นไป

ทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาสังคม

ทฤษฎีภาวะสูงอายุทางด้านจิตวิทยาสังคม เป็นทฤษฎีกล่าวถึงจิตวิทยาสังคมของผู้สูงอายุ (McPherson, 1983 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2539) คือ

1) ทฤษฎีการถดถอย (Disengagement Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่น้อยๆ ถดถอยออกจากสังคม ทั้งในกลุ่มผู้สูงอายุและในกลุ่มวัยอื่น ๆ ด้วย เพื่อเป็นการลดภาวะกดดันทางสังคมบางประการ

2) ทฤษฎีการทำ กิจกรรม (Activity Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งได้จากการมีกิจกรรม และการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีความรู้สึกที่ตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม

3) ทฤษฎีความต่อเนื่อง (Continuity Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขก็ต่อเมื่อได้กระทำ กิจกรรมหรือปฏิบัติตัวเช่นที่เคยกระทำ ตัวมาก่อน บุคคลใดคุ้นเคยกับการอยู่ร่วมกับคนหมู่มากก็กระทำ ต่อไป บุคคลใดพอใจชีวิตที่อยู่อย่างสงบสันโดษก็อาจแยกตัวเองออกมาอยู่ตามลำพัง ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้สูงอายุอย่างกว้าง ๆ ว่าจะต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากมายให้เข้ากับสังคม เช่น การตายของสามีหรือภรรยา การเกษียณอายุและรายได้ที่ลดลง เป็นต้น

จากทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า แนวความคิดทฤษฎีจะแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีทางชีวภาพและทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาทางสังคมซึ่งนักทฤษฎีต่าง ๆ ได้เสนอแนวความคิดและทฤษฎีที่อธิบายปรากฏการณ์ของภาวะสูงอายุในลักษณะของเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันไป แต่ยังไม่มียทฤษฎีหนึ่งทฤษฎีใด ที่สามารถอธิบายภาวะสูงอายุและการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงครอบคลุมทั้งทางด้านชีวภาพและทางด้านจิตวิทยาสังคมของผู้สูงอายุ

2.4 สวัสดิการผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุที่จะได้รับสิทธิ ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 อันประกอบด้วย

1. สิทธิได้รับการบริการทางการแพทย์

การสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นพิเศษ คำว่าการบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 มาตรา 3 ให้ความหมายว่า หมายถึง บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขซึ่งให้โดยตรงแก่บุคคลเพื่อเสริมสร้างสุขภาพการป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต โดยให้รวมถึงการบริการการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ ซึ่งมาตรา 5 บัญญัติให้บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้

ผลของการมีกฎหมายดังกล่าวทำให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบต้องจัดบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ โดยกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้หน่วยบริการระดับโรงพยาบาลของรัฐจัดให้มีช่องทางเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุแยกจากผู้รับบริการทั่วไปในแผนกผู้ป่วยนอก ซึ่งแม้ว่าในทางปฏิบัติโรงพยาบาลส่วนใหญ่ในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดเรื่องบุคลากรที่ไม่เพียงพอจึงทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ แต่ในอนาคตโรงพยาบาลต่างๆคงจะได้หาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อให้สามารถจัดบริการแก่ผู้สูงอายุตามที่กฎหมายกำหนดได้

2. สิทธิได้รับบริการด้านการศึกษ การศาสนา

ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุมิได้กำหนดรายละเอียดการจัดบริการการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุไว้ แต่รายละเอียดต่างๆสามารถพิจารณาได้จากกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดหลักการในการศึกษาให้ผู้สูงอายุสามารถศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตได้แก่

1. การศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นการหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ การทำงาน จากบุคคลและจากสถานที่ต่างๆได้ตลอดเวลา
2. การเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่จัดการศึกษา การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ให้แก่คนในชุมชน
3. การเรียนรู้จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายพิเศษต่างๆ รวมถึงผู้สูงอายุด้วย

3. สิทธิได้รับบริการด้านการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

ผู้สูงอายุจะได้รับบริการด้านการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุในการประกอบอาชีพและฝึกอาชีพที่เหมาะสม เมื่อ 16 กันยายน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Copyright by Naresuan University

4. สิทธิในการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม

การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน ผู้สูงอายุจะได้รับบริการและการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชนจากหน่วยงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ

มนุษย์ โดยเฉพาะสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในทุกจังหวัดในลักษณะต่างๆ

5. สิทธิได้รับการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรง

แก่ผู้สูงอายุ ในอาคารสถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น ผู้สูงอายุ จะได้รับการอำนวยความสะดวกจากรัฐในลักษณะของการกำหนดลักษณะอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่ผู้สูงอายุ เช่น รวบบันได ลิฟต์ ทางเดินเท้า รวมถึงการจัดมมสุขภาพในสวนสาธารณะ ในส่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดแนวทางในการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในการบริการสาธารณะอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆในสังกัด (ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในการบริการสาธารณะอื่น วันที่ 23 ธันวาคม 2547)

สำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับหมู่บ้าน จะได้รับบริการจากอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ยากจนและประสบปัญหาในการเดินทางไปขอรับบริการ โดยอาสาสมัครจะทำหน้าที่รับเรื่อง สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และประสานงานกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งประสานการจัดหาพาหนะเดินทางนำผู้สูงอายุไปรับบริการหรือร่วมกิจกรรมต่างๆ

นอกจากนั้นกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬายังได้ออกประกาศให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนส่งเสริมการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและให้สิทธิสำหรับผู้สูงอายุทุกคนในสถานที่ท่องเที่ยว สนามกีฬาหรือสถานออกกำลังกายอื่นๆ ซึ่งรวมถึงการอำนวยความสะดวกและลดค่าเข้าชม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในสถานที่ดังกล่าวด้วย (ประกาศกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุในการจัดบริการด้านกรท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ

6. สิทธิได้รับการช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะ

ตามความเหมาะสม กรณีนี้เป็นเรื่องของผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่เป็นคนไทยหรือมีสัญชาติไทยมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะที่ให้บริการสาธารณะอยู่แล้ว เช่น การลดหย่อนค่าโดยสาร การยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประเภท เช่น การขอลดหย่อนค่าโดยสารรถไฟ รถประจำทาง และเครื่องบิน รวมทั้งการช่วยเหลือค่าโดยสารยานพาหนะกลับภูมิลำเนาในกรณีตกทุกข์ได้ยากในต่างท้องที่สืบเนื่องจากการกำหนดสิทธิดังกล่าว การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ประกาศหลักเกณฑ์ให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้ลดค่าโดยสารครั้งราคาภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

1. ได้รับสิทธิลดค่าโดยสารครั้งราคาในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน ของทุกปี โดยเป็นการลดให้เฉพาะค่าโดยสาร คิดครั้งราคาของอัตราปกติ
2. ผู้ที่มีสิทธิลดค่าโดยสารครั้งราคาประเภทอื่นอยู่แล้ว ให้เลือกใช้สิทธิได้เพียงประเภทเดียว
3. ผู้สูงอายุที่จะใช้สิทธิดังกล่าวจะต้องแสดงหลักฐานได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารแสดงตัวบุคคลที่ทางราชการออกให้ โดยมีรูปถ่าย ชื่อ นามสกุล อายุ เดือน ปีเกิด ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักฐานคำนวณอายุได้ (คำสั่งฝ่ายการเดินรถ การรถไฟแห่งประเทศไทยที่พ.5/ดล. 1/1/2547 เรื่องระเบียบการลดค่าโดยสารครั้งราคาให้แก่ผู้โดยสารสูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป)

7. สิทธิได้รับการยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

กรณีนี้เป็นเรื่องที่รัฐให้สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการ และเป็นการส่งเสริมให้บุตรหลานได้พาผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวพักผ่อนซึ่งจะส่งผลเป็นการสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง โดยการออกเป็นกฎหมายยกเว้นการเรียกเก็บค่าเข้าชมสถานที่ต่างๆที่อยู่ในสังกัดของรัฐ

ผลจากการมีบทบัญญัติในเรื่องนี้ทำให้หน่วยงานของรัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นที่เคยมีการเก็บเงินค่าเข้าชมสถานที่ที่เป็นปกติจากผู้ใช้บริการสถานที่ต่างๆ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวและนันทนาการ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน สวนสัตว์ โรงมหรสพ อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น ต้องยกเว้นมิให้เก็บค่าเข้าชมสถานที่นั้นจากผู้สูงอายุอีกต่อไป

ปัจจุบันมีหน่วยงานของรัฐที่มีสถานที่ยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่สำหรับผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 จำนวน 12 หน่วยงาน รวม 256 แห่ง อาทิ การยกเว้นค่าบริการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง (จำนวน 119 แห่ง) ให้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทยโดยผู้สูงอายุที่จะใช้สิทธิดังกล่าวต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานที่แสดงว่ามีสัญชาติไทย และมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปแก่เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ (ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่องการยกเว้นค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติ ให้แก่ผู้สูงอายุ วันที่ 8 กรกฎาคม 2547) หรือการยกเว้นค่าเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จำนวน 40 แห่ง สำนักหอสมุดแห่งชาติ 1 แห่ง สถาบันวัฒนธรรมศึกษา 5 แห่ง องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ 2 แห่ง สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล 1 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2547)

8. สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตราย

จากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง ในกรณีที่ผู้สูงอายุได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง กฎหมายกำหนดให้รัฐต้องเข้าไปคุ้มครอง ช่วยเหลือ ลักษณะของอันตรายดังกล่าวแยกพิจารณา (ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง และการให้คำแนะนำ บริการ ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางการแก้ไขปัญหา

9. สิทธิในการได้รับคำแนะนำปรึกษา

ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาคกรอบครัว กฎหมายได้ให้สิทธิผู้สูงอายุในเรื่องนี้ โดยแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

9.1 สิทธิได้รับคำแนะนำ ปรึกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีในกรณีที่

ผู้สูงอายุกำลังประสบปัญหาข้อพิพาทต่างๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้สูงอายุในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้มีประกาศให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุในเรื่องนี้แล้ว ตั้งแต่ พ.ศ.

2548 เป็นต้นมา

9.2 สิทธิได้รับคำแนะนำปรึกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว อาทิ การส่งเสริมทักษะการจัดการปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวโดยสันติวิธี การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว การให้คำปรึกษาและประสานเครือข่ายให้ความช่วยเหลือ

10. สิทธิได้รับบริการการจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่ม

ให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงกรณีนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้สูงอายุที่ที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนการจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ผู้สูงอายุตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2548) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองว่าผู้ที่ใช้สิทธิดังกล่าวจะต้องเป็นผู้สูงอายุซึ่งประสบปัญหาความเดือดร้อนและมีความจำเป็นเรื่องที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ส่วนการเข้าถึงบริการดังกล่าวอาจทำได้โดยให้บุคคลหรือองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ญาติหรือผู้อุปการะ ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานพยาบาล สถานีตำรวจ แจ้งหรือยื่นคำขอรับความช่วยเหลือให้แก่ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนและมีความจำเป็น โดยยื่นต่อหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

หลังจากที่มีการยื่นคำขอแล้ว เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการสอบข้อเท็จจริง และอาจขอหลักฐานของตัวผู้สูงอายุและของผู้ยื่นคำขอแทนผู้สูงอายุ (กรณีที่บุคคลอื่นเป็นผู้ยื่นคำขอแทนผู้สูงอายุ) ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้าน พร้อมสำเนา

ผู้สูงอายุที่ยื่นคำขอดังกล่าว จะได้รับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหาที่ประสบ กล่าวคือ กรณีที่ที่ประสบปัญหาเรื่องที่พักอาศัย ผู้สูงอายุจะได้เข้ารับบริการในศูนย์บริการผู้สูงอายุ หรือเข้าอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์คนชรา หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสม ส่วนผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาเรื่องอาหารและ/หรือเครื่องนุ่งห่ม จะได้รับการช่วยเหลือเป็น เงิน อาหาร และ/หรือเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งผู้ที่ประสบความเดือดร้อนเรื่องอาหารและ/หรือเครื่องนุ่งห่มจะได้รับการช่วยเหลือตามความจำเป็นและเหมาะสมไม่เกินวงเงินครั้งละสองพันบาท และจะมีสิทธิได้รับการ

ช่วยเหลือไม่เกินสามครั้งต่อคนต่อปี

11. สิทธิได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ

ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าแก่ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน หรือถูกทอดทิ้งหรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ซึ่งปัจจุบันมีการถ่ายโอนภารกิจนี้ให้อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้สูงอายุจะได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพภายใต้หลักเกณฑ์อย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

1. ต้องเป็นการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็น หมายถึง การให้การสงเคราะห์ต้องมีการทดสอบและวินิจฉัยก่อนว่า ผู้สูงอายุมีคุณสมบัติครบถ้วน และมีความจำเป็นหรือเดือดร้อนเพียงใด

2. ต้องให้การสงเคราะห์อย่างทั่วถึง หมายถึง การให้การสงเคราะห์นั้นต้องครอบคลุมผู้สูงอายุในพื้นที่ต่างๆในเขตท้องที่รับผิดชอบ

3. ต้องให้การสงเคราะห์อย่างเป็นธรรม หมายถึง การไม่เลือกปฏิบัติกับผู้สูงอายุคนใดคนหนึ่ง หรือให้เป็นธรรมกับผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามระเบียบอย่างเท่าเทียม อนึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพแก่ ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติโดยใช้งบประมาณของตนเองหรือการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามแต่ฐานะของแต่ละแห่ง โดยมีการจ่ายตามอัตราที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด คือคนละ 300 บาทต่อเดือนแต่ไม่เกิน 600 บาท ตามแต่ฐานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งปัจจุบันมีหลายแห่งที่จ่ายในอัตรา 500 บาทต่อเดือน

Copyright by Naresuan University

12. สิทธิได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

กรณีนี้เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายให้สิทธิแก่ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการการฌาปนกิจสงเคราะห์จากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นการช่วยเหลือครอบครัวหรือชุมชนผู้สูงอายุที่เสียชีวิตซึ่งมีภาระมากหรือมีความยากลำบากในการดำรงชีวิต

การสงเคราะห์ในการจัดการศพผู้สูงอายุตามประกาศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึง การช่วยเหลือเป็นเงินในการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีราย

ละสองพันบาท โดยผู้สูงอายุที่ตายต้องมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสัญชาติไทย มีฐานะยากจน และไม่มีญาติหรือมี แต่ไม่สามารถจัดการศพตามประเพณี ซึ่งบุคคลที่รับผิดชอบในการจัดการงานศพผู้สูงอายุมีสิทธิยื่นคำขอได้ในท้องที่ที่ผู้สูงอายุถึงแก่ความตายหรือท้องที่ โดยยื่นต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรณีที่ยื่นในกรุงเทพมหานคร ส่วนในจังหวัดอื่นให้ยื่นต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยต้องยื่นคำขอภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ออกไปมรณะบัตร (ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2547)

13. สิทธิประการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

นอกจากสิทธิที่กล่าวมาทั้งหมดแล้ว กฎหมายยังได้เปิดช่องให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดสาระแห่งสิทธิที่ผู้สูงอายุควรจะได้รับจากรัฐ นอกเหนือจากที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายแล้วด้วย ซึ่งผู้สูงอายุสามารถติดต่อสอบถามได้จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในโอกาสต่อไป

2.5 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระพีพรรณ คำหอมและคณะ (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท เพื่อวิเคราะห์ข้อจำกัดด้านความสามารถของรัฐในการดูแลและจัดหาบริการสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตชนบท โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการศึกษา กลุ่มประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งผลการศึกษาด้านข้อจำกัดของรัฐด้านความสามารถภาครัฐในการจัดและดูแลสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในชนบท

กนกกาญจน์ อุตสาห์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้

เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อศึกษาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรีต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม โดยสอบถามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกเทศมนตรี ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในเรื่องของระดับความรู้ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง ส่วนในเรื่องของความพร้อมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวแทนการเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก ส่วนความพร้อมในด้านความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุนั้น

เนตรนภา จารุชาติ และปริตตา ธนสุกาญจน์ (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้างที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 277 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) สถานะภาพผู้สูงอายุมีอายุระหว่าง 60 – 69 ปี ร้อยละ 50.22 ระดับการศึกษา ร้อยละ 75.33 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 46.70 มีรายได้ไม่น้อยกว่า 1000 บาท ร้อยละ 42.73 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเป็นค่าเฉลี่ยในการรับสวัสดิการสังคมที่ อบต. โพธิ์ประทับช้างจัดให้อยู่ในระดับปานกลาง ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมทุกด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสอยู่ในระดับมาก ผู้สูงอายุมีความต้องการสังคมเร่งด่วนที่สุดในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาสร้อยละ 42.73 ดังนั้น อบต. ควรมีการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพหรือจัด

กิจกรรมเสริมรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้พบว่าระดับการศึกษาของผู้สูงอายุและการมีโรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับความต้องการสวัสดิการสังคมเร่งด่วนที่สุดระดับนัยสำคัญ 0.05 ($p \leq 0.05$)

สายสวาท เกตราสุวรรณ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดระยอง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการด้านสุขภาพอนามัยทางร่างกายและจิตใจ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายได้จำนวน 563 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการรับบริการตรวจสุขภาพร่างกายมาก และสถานที่ที่ต้องการไปตรวจที่สถานอนามัยเป็นอันดับแรก โรงพยาบาลที่อยู่ใกล้บ้านเป็นอันดับรอง ถ้ามีการเจ็บป่วยต้องรักษาสถานบริการที่ต้องการไปเป็นอันดับหนึ่งคือ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป รองลงมาคือโรงพยาบาลชุมชนและสถานอนามัย นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังต้องการให้มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ไปตรวจรักษาในหมู่บ้าน ต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ โภชนาการ และการออกกำลังกาย ส่วนความต้องการด้านจิตใจ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการอยู่ใกล้ชิดกับลูกหลาน ต้องการให้ลูกหลานเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข ความเป็นอยู่ ต้องการให้รัฐหรือชุมชนจัดกิจกรรมด้านประเพณีและวัฒนธรรมในหมู่บ้าน

วีไลวรรณ วัฒนานนท์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุชุมชนบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในชุมชนบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 180 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่พบว่ามีความต้องการมากที่สุดคือ ความต้องการเรื่องสภาวะสุขภาพอนามัย ส่วนความต้องการด้านสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก เรื่องที่พบว่ามีความต้องการมากที่สุดคือ เรื่องความต้องการด้านบทบาทและความสัมพันธ์ในครอบครัว

มาลินี วงษ์สิทธิ์ และศิริวรรณ ศิริบุญ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประชาสังคมกับการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุ รูปแบบการ

เกื้อหนุนผู้สูงอายุ ความคิดเห็นของผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งอยู่ในฐานะของผู้ที่ให้และรับการเกื้อหนุน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ ผู้ที่มีบทบาทในชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ครู กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 163 คนและผู้สูงอายุจำนวน 1,007 ราย ใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบ เก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ที่กรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ พื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง ชุมชนชานเมือง 1 แห่ง เขตชนบท 2 แห่ง และพื้นที่ที่อยู่นอกเขตดำเนินกิจกรรมของกรมประชาสงเคราะห์อีก 4 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญของผู้สูงอายุคือ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเศรษฐกิจ ส่วนความต้องการของผู้สูงอายุนั้นต้องการความช่วยเหลือด้านการเงินและการรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดคือ ผู้สูงอายุหญิง ผู้ที่ด้อยการศึกษา ผู้ที่มีอายุมากและผู้ที่มีภาวะสุขภาพไม่ดี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

บทที่ 3

การดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตนครพิษณุโลก: การวิเคราะห์ทางภูมิ
เวชศาสตร์ ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาพื้นที่ของการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาล
นครพิษณุโลก บทที่ 3 นี้จะกล่าวถึง การดำเนินการวิจัยที่มีรายละเอียดของพื้นที่ศึกษาและกลุ่ม
ตัวอย่าง กรอบแนวความคิด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถาม
บริบทผู้สูงอายุและการวิเคราะห์นำเสนอข้อมูล

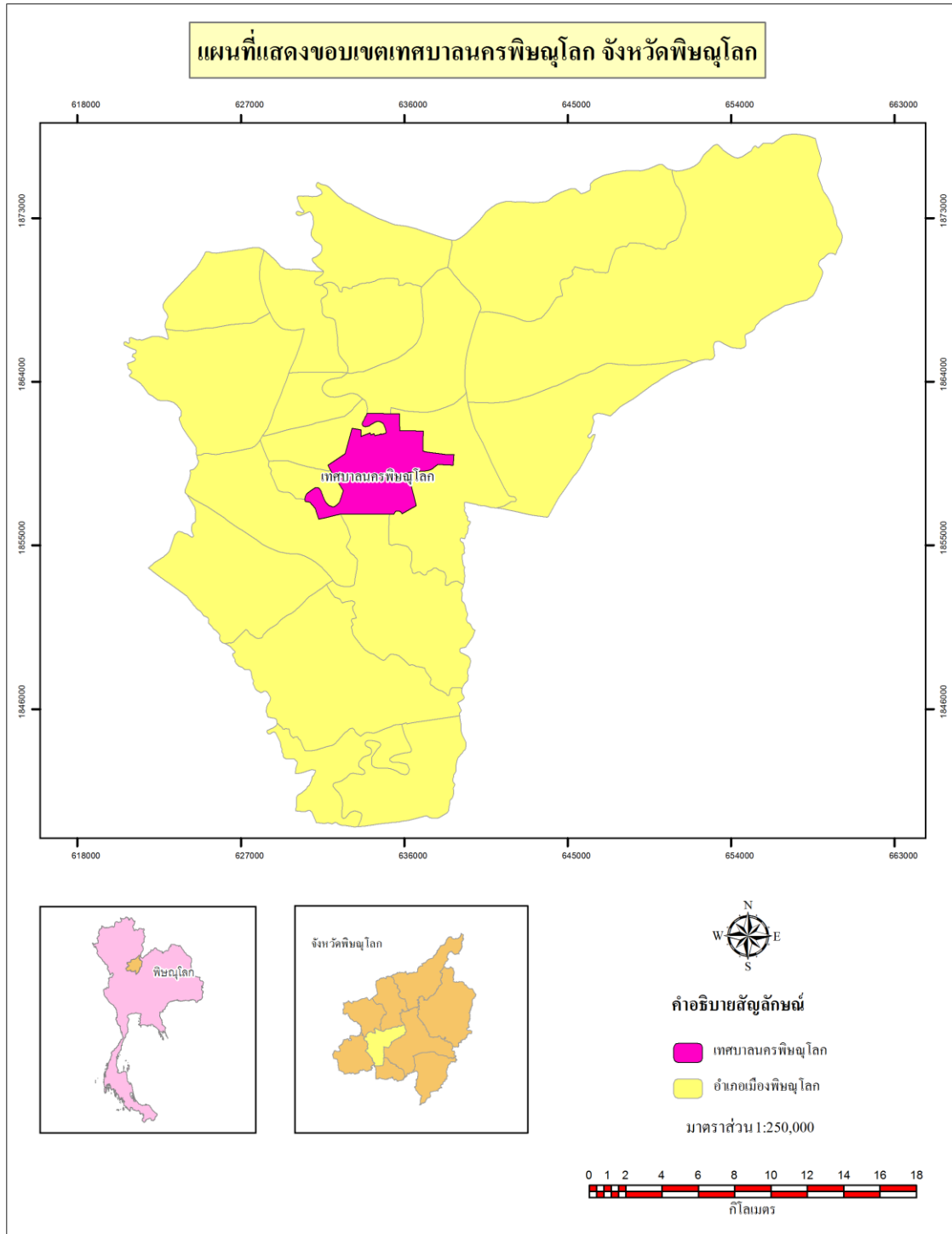

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

3.1 พื้นที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ภาพ 3.1 แผนที่แสดงขอบเขตของการวิจัย

ตารางที่ 3.1 ชุมชนในเขตเทศบาลพิษณุโลก

ลำดับ	ชื่อชุมชน	จำนวนผู้สูงอายุ
1	ชุมชนมหาจักรพรรดิ	169
2	ชุมชนมหานคร	105
3	ชุมชนรถไฟสามัคคี	60
4	ชุมชนร่วมใจ	188
5	ชุมชนร่วมใจไมตรี	165
6	ชุมชนราชพฤกษ์	79
7	ชุมชนราเมศวร	137
8	ชุมชนเรือรบ	66
9	ชุมชนวัดจันทร์ตะวันตก	211
10	ชุมชนวัดจันทร์ตะวันออก	274
11	ชุมชนวัดน้อยพัฒนา	70
12	ชุมชนวัดหนองบัว	145
13	ชุมชนวิเศษไชยชาญ	239
14	ชุมชนศรีวิสุทธิ	64
15	ชุมชนสระแก้ว	147
16	ชุมชนสิงห์วัฒน์ ซ.3	45
17	ชุมชนสิงห์วัฒน์ ซ.5	31
18	ชุมชนสุพรรณกัลยา	122
19	ชุมชนเสวีราษฎร์พัฒนา	96
20	ชุมชนเสือทิม	130
21	ชุมชนแสนพลพ่าย	157
22	ชุมชนหรรษนันท์ 49	34
23	ชุมชนหลังศาล	50
24	ชุมชนอภิชาติบุตร	145
25	ชุมชนอรัญญิก	293
26	ชุมชนกัลยาณมิตร	93
27	ชุมชนเกษมรัฐพัฒนา	88

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

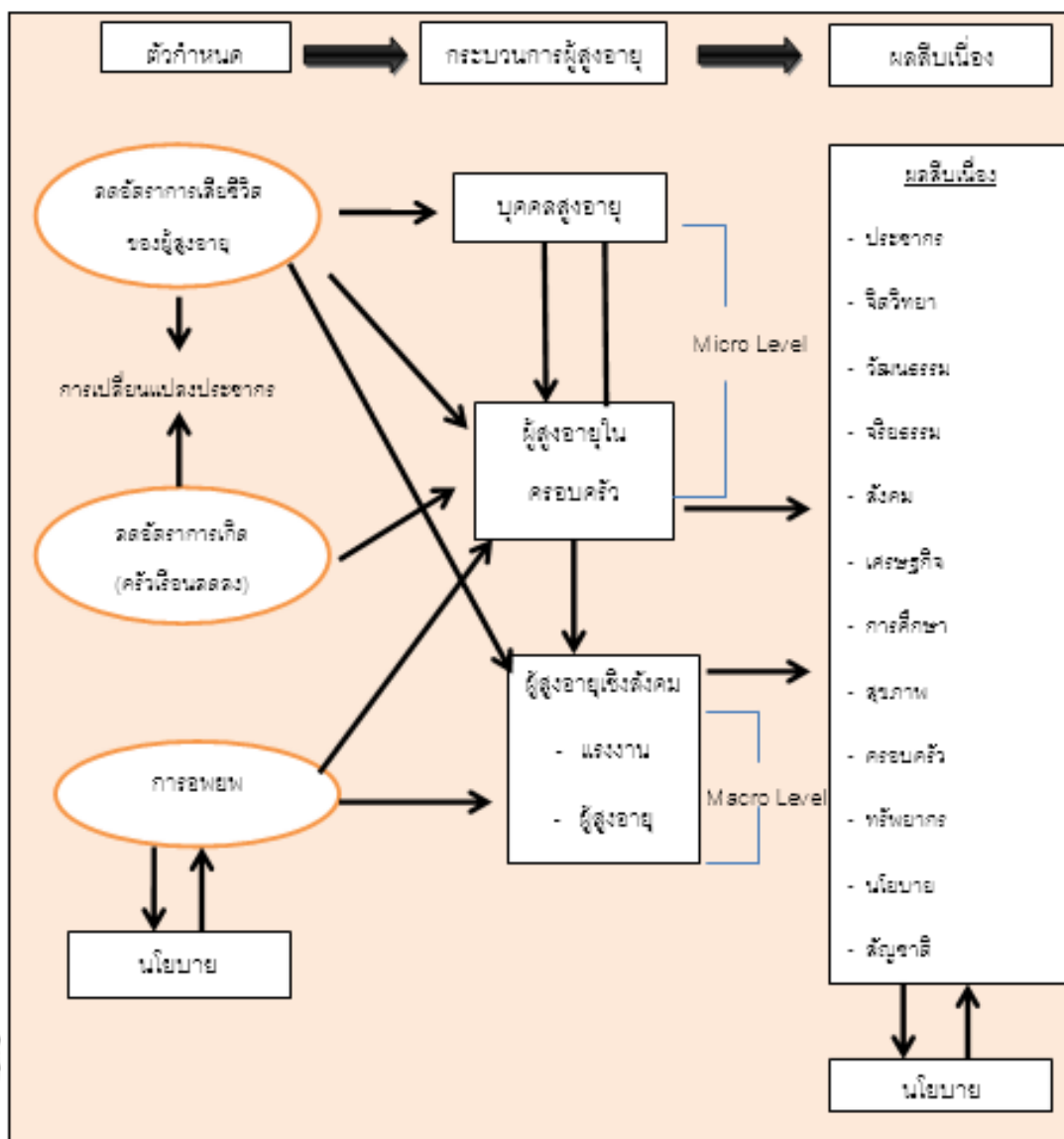

ตารางที่ 3.1 (ต่อ) ชุมชนในเขตเทศบาลพิษณุโลก

ลำดับ	ชื่อชุมชน	จำนวนผู้สูงอายุ
28	ชุมชนขุนพิเรนทรเทพ	130
29	ชุมชนคลองมหาตไทย	149
30	ชุมชนเจดีย์ยอดทอง	89
31	ชุมชนชาญเวชกิจพัฒนา	237
32	ชุมชนไชยานุภาพ	127
33	ชุมชนดีอินทร์พัฒนา	196
34	ชุมชนตาลเดี่ยว	163
35	ชุมชนท่ามะปราง	158
36	ชุมชนเทพารักษ์	81
37	ชุมชนธรรมจักรพัฒนา	103
38	ชุมชนธรรมบูชา	146
39	ชุมชนบรมไตรโลกนารถ 21	86
40	ชุมชนบ้านคลองพัฒนา	201
41	ชุมชนบ้านคลองสามัคคี	275
42	ชุมชนบึงพระจันทร์ 40	76
43	ชุมชนประชาพิทักษ์ 99	62
44	ชุมชนประชาอุทิศ	262
45	ชุมชนประตู่เมือง	86
46	ชุมชนพญาเสือ	198
47	ชุมชนพระยาสุพรรณ	171
48	ชุมชนพระร่วง ซ.2	126
49	ชุมชนพระลีล	141
50	ชุมชนพระองค์ขาว	193
51	ชุมชนพระองค์ดำ	160
52	ชุมชนพันปี	278
53	ชุมชนพิชัยสงคราม	174
รวม		7471

กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่ได้รับการจัดสวัสดิการสังคม ที่อาศัยและมีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนครพิบูลโลก โดยการสุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุแต่ละชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพิบูลโลก ซึ่งจะเก็บตัวอย่างของผู้สูงอายุทั้งหมด 170 คน ชุมชนละ 3 คน โดยเลือกจาก ระดับฐานะรวย จน และปานกลาง

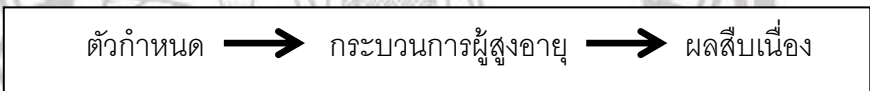
3.2 กรอบแนวความคิด

ภาพ 3.2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการของผู้สูงอายุของ A. Golini

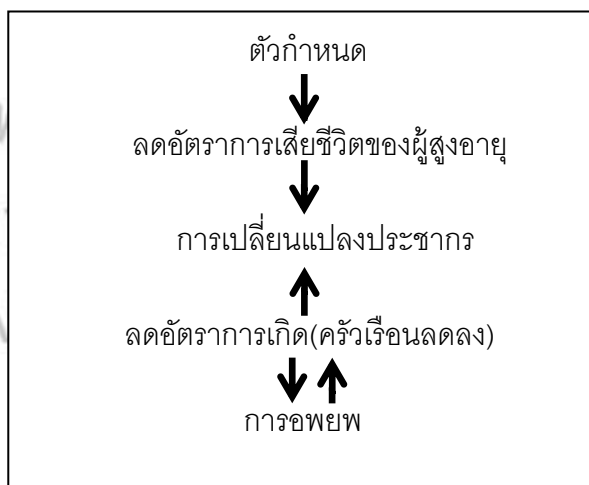
จากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการของผู้สูงอายุของ A. Golini จะอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอัตราการเกิดและอัตราการตายจึงส่งผลให้เกิดเป็นสังคมผู้สูงอายุขึ้นในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดนี้ได้ 5 ประการ คือ

1. ตัวกำหนดจะมีความสัมพันธ์กับกระบวนการผู้สูงอายุ ซึ่งตัวกำหนดจะมีตัวแปรที่ คือ การลดอัตราการเสียชีวิตของผู้สูงอายุ การลดอัตราการเกิด(ครัวเรือนลดลง)และการอพยพ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงประชากร และทำให้มีผลสืบเนื่องในด้านต่างๆ เช่น ประชากร จิตวิทยา วัฒนธรรม จริยธรรม สังคมเศรษฐกิจ การศึกษา สุขภาพ ครอบครัว ทรัพยากร นโยบายและสัญชาติ

ภาพ 3.3 ตัวกำหนดจะมีความสัมพันธ์กับกระบวนการผู้สูงอายุ

2. การเปลี่ยนแปลงประชากรจะมีตัวแปรที่ทำให้ประชากรเพิ่มขึ้นและลดลง คือ การลดอัตราการเสียชีวิตของผู้สูงอายุ การลดอัตราการเกิด(ครัวเรือนลดลง)และการอพยพ ซึ่งการอพยพจะขึ้นอยู่กับนโยบายต่างๆ เช่น การเข้าไปทำงานในเมืองที่มีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ จึงทำให้ไม่มีคนดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัว

ภาพ 3.4 ตัวแปรของการเพิ่มขึ้นและลดลงของประชากร

3. กระบวนการผู้สูงอายุ จะสามารถแบ่งออกเป็น บุคคลสูงอายุในครอบครัวและบุคคลสูงอายุเชิงสังคม ซึ่งผู้สูงอายุเชิงสังคม จะมีผู้สูงอายุที่สามารถใช้แรงงานได้และผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

4. จากกรอบแนวคิด จะเห็นได้ว่าอัตราการเพิ่มขึ้นและลดลงของประชากรจะมีผลกระทบทางด้านประชากร จิตวิทยา วัฒนธรรม จริยธรรม สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา สุขภาพ ครอบครัว ทรัพยากร นโยบายและสัญชาติ

5. จากกรอบแนวความคิดสามารถสรุปได้ว่า การลดอัตราการเกิดและอัตราการเสียชีวิตของผู้สูงอายุ จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร ซึ่งประชากรในกลุ่มนี้ก็ต้องการคนดูแลในการใช้ชีวิตประจำวัน ในส่วนนี้ครอบครัวจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการช่วยเหลือเกื้อกูล สำหรับบุตรหลานของผู้สูงอายุนั้นสภาพสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจต่างๆ อาจจะทำให้เปลี่ยนแปลงพวกเขาไป สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวจึงจำเป็นต้องมีนโยบายต่างๆ เพื่อให้มีบริการด้านการดูแลและสวัสดิการที่จะเอื้อให้ผู้สูงอายุได้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและความสุขสมวัย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ระบบปฏิบัติการ Window 7 64-bit
2. ข้อมูลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกจากเทศบาลนครพิษณุโลก
3. ซอฟต์แวร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ArcGIS ของภาควิชาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. แบบสอบถามบริบทของผู้สูงอายุในแต่ละชุมชน

3.4 การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งทางด้านแผนที และบริบทของผู้สูงอายุ การรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเทศบาลนครพิษณุโลก ในรูปแบบเอกสารต่างๆ ทั้งจากการเก็บข้อมูลโดยการสอบถามข้อมูลจากผู้สูงอายุ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ เพื่อใช้ในการงานวิจัยและทำแผนที่ของอายุของผู้สูงอายุในแต่ละชุมชน โดยการเก็บข้อมูลดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมได้โดยตรงจากพื้นที่ โดยได้มาจาก

1. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามบริบทของของผู้สูงอายุในแต่ละชุมชนของเทศบาลนครพิษณุโลก
2. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามข้อมูลขององค์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเทศบาลนครพิษณุโลก

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานที่ที่เราต้องการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย

1. สำนักงานเทศบาลนครพิษณุโลก ได้แก่ ขอบเขตของแต่ละชุมชน ข้อมูลผู้สูงอายุ เช่น จำนวนผู้สูงอายุ ในแต่ละชุมชนของเขตเทศบาลนครพิษณุโลก
2. เอกสาร หนังสือ และวิทยานิพนธ์ต่าง เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ

3.5 แบบสอบถามบริบทผู้สูงอายุ

แบบสอบถามผู้สูงอายุที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก เนื้อหาของแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ
- อายุ
- การศึกษา
- อาชีพ
- สถานะภาพ
- รายได้
- โรคประจำตัว
- การรักษา
- บทบาททางสังคม
- สมาชิกในครอบครัว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ตอนที่ 2 ความต้องการได้รับสวัสดิการการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร
พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

- การศึกษา
- สุขภาพอนามัย
- ที่อยู่อาศัย
- การทำงานและการมีรายได้
- ความมั่นคงทางสังคม
- บริการสังคม
- นันทนาการ

3.6 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้จากแบบสอบถามโดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ออกมาในรูปแบบการแจกแจงความถี่ คือ การสร้างตารางความถี่ที่มีการออกแบ่งข้อมูลออกเป็นช่วง ๆ จะทำให้เห็นได้ว่าแต่ละช่วงชั้นของข้อมูลมีข้อมูลอยู่จำนวนมากน้อยเท่าใด เพื่อที่จะช่วยวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับข้อมูลนั้นให้มีความถูกต้องยิ่งขึ้น และนำค่าที่ได้จากตารางแจกแจงความถี่มาบรรยายหรือพรรณนาตามหลักสถิติพรรณนา อธิบายถึงลักษณะข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาอย่างชัดเจนและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ตามหัวข้อของแบบสอบถาม เป็นการนำเสนอข้อมูลทางสถิติ เพื่อง่ายต่อการเข้าใจและการเปรียบเทียบข้อมูล นำข้อมูลจากตารางที่ได้จากแบบสอบถามมาแสดงออกในรูปแบบ แผนที่ตั้งพื้นที่เหล่านี้จะมีค่าภายในเป็นค่าเดียวกันหมดพื้นที่ที่จะแบ่งแยกด้วยเส้นแนวเขตที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงค่าที่แตกต่างกันจะแสดงเฉดสีตามข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

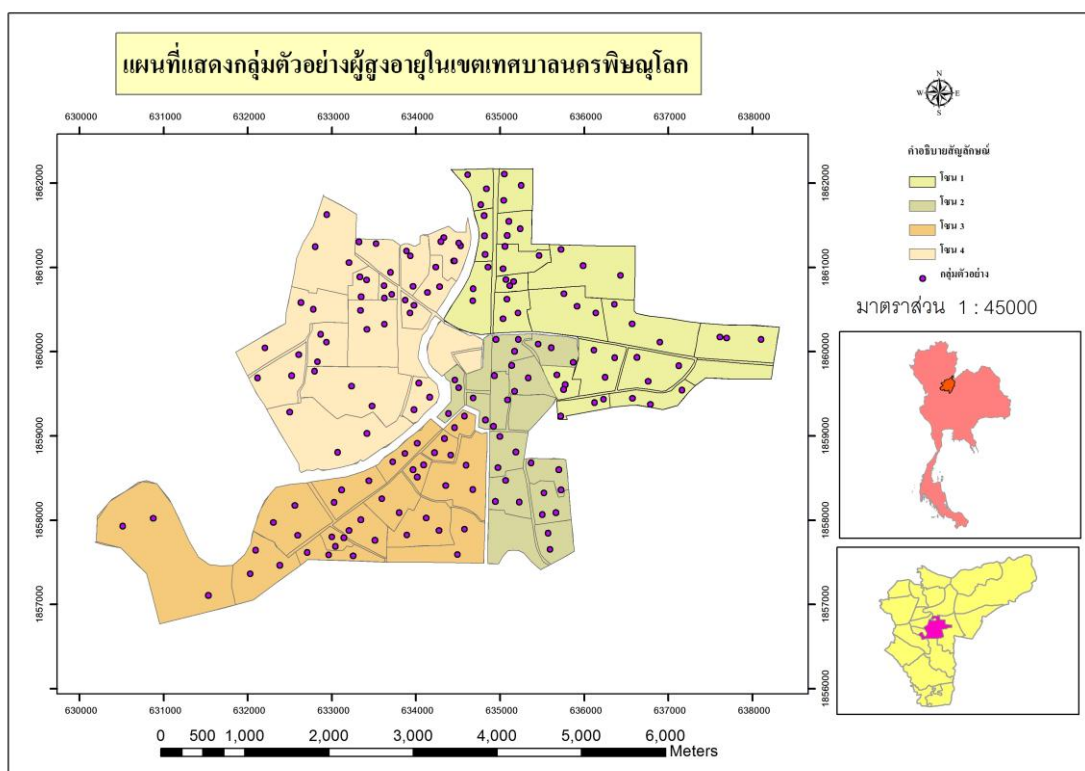
บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถาม

การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก การศึกษาคั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 170 ราย และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS ซึ่งผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอน 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพ 4.1 แผนที่แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ลำดับ	เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	หญิง	96	56.5
2	ชาย	74	43.5
	รวม	170	100

จากตาราง 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ เป็น 56.5 เพศชาย จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

ลำดับ	อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	60 - 65	51	30.0
2	66 - 75	91	53.5
3	76 - 85	26	15.3
4	86 - 95	2	1.2
	รวม	170	100

จากตาราง 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วงอายุ 66 – 75 ตอบแบบมากที่สุด 91 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 อันดับถัดมาเป็นช่วงอายุ 60 – 65 มี 51 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 76 – 85 มี 26 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และช่วงอายุ 86 – 95 มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ทั้งนี้อายุเฉลี่ยของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก มีค่าอยู่ที่ 1.88

ตาราง 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษาของผู้สูงอายุ

ลำดับ	การศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	ประถมศึกษา 4	104	61.2
2	ประถมศึกษา 6	15	8.8
3	ปริญญาตรี	5	2.9
4	อื่นๆ	46	27.1
รวม		170	100

จากตาราง 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา 4 ถึง 104 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมาเป็นอื่นๆ มีถึง 46 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ระดับประถมศึกษา 6 มี 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 และระดับปริญญาตรีมี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพของผู้สูงอายุ

ลำดับ	อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	แม่บ้าน – พ่อบ้าน	50	29.4
2	ค้าขาย	37	21.8
3	รับจ้าง	27	15.9
4	เกษตรกร	15	8.8
5	อื่นๆ	41	24.1
รวม		170	100

จากตาราง 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพ่อบ้านและแม่บ้าน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมาเป็นอื่นๆ ถึง 41 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 ค้าขาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 รับจ้างทั่วไปมีถึงจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 และเกษตรกร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8

ตาราง 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานะภาพของผู้สูงอายุ

ลำดับ	สถานะภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	สมรส	90	52.9
2	หม้าย	48	28.2
3	โสด	19	11.2
4	หย่าร้าง	13	7.6
รวม		170	100

จากตาราง 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามจะอยู่ในสถานะภาพสมรสแล้วมี 90 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 เป็นหม้าย 48 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 โสดมี 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 และหย่าร้าง 13 คนคิดเป็นร้อยละ 7.6

ตาราง 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ลำดับ	รายได้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	1200 - 3500	22	12.9
2	3600 - 5500	81	47.6
3	5600 - 7500	43	25.3
4	7600 - 9500	8	4.7
5	9600 - 15000	2	1.2
6	อื่นๆ	14	8.2
รวม		170	100

จากตาราง 4.6 ผลการวิเคราะห์ พบว่าผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีรายรับต่อเดือน 3600 - 5500 บาท มากที่สุด จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมาคือ มีรายรับต่อเดือน 5600 - 7500 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 มีรายรับต่อเดือน 1200 - 3500 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 มีรายรับต่อเดือนระบุไม่แน่นอน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ

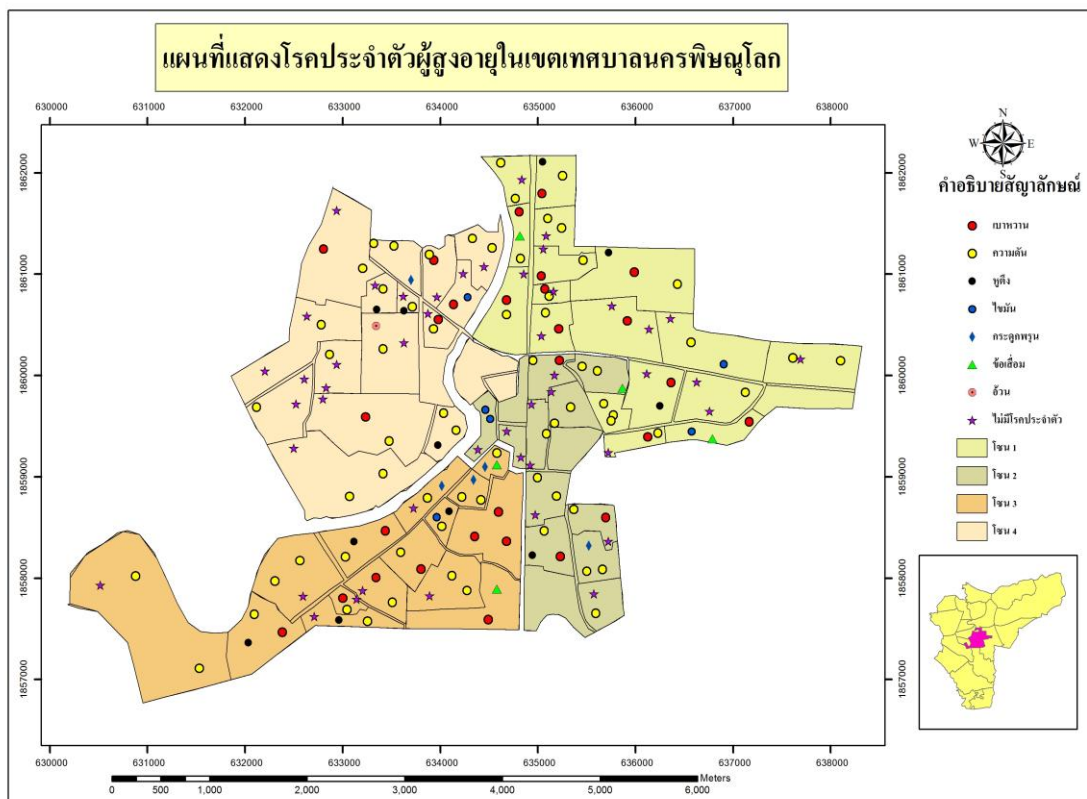

8.2 มีรายรับต่อเดือน 7600 – 9500 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 และมีรายรับต่อเดือน 9600 – 15000จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

ตาราง 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโรคประจำตัวของผู้สูงอายุ

ลำดับ	โรค	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	ความดัน	67	39.4
2	ไม่มีโรคประจำตัว	47	27.6
3	เบาหวาน	28	16.5
4	หูตึง	11	6.5
5	ไข่มสัน	6	3.5
6	กระดูกพรุน	5	2.9
7	ข้อเสื่อม	5	2.9
8	โรคอ้วน	1	0.6
	รวม	170	100

จากตาราง 4.7 ผลการวิเคราะห์ พบว่าผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีโรคความดันเป็นโรคประจำตัวจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 รองลงมาไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 โรคเบาหวาน จำนวน 28 คน ร้อยละ 16.5 หูตึง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 ไข่มสัน มีจำนวน 6 คิดเป็นร้อยละ 3.5 กระดูกพรุนและข้อเสื่อมมี จำนวน เท่ากันคือ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 และโรคอ้วน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6

ภาพ 4.2 แผนที่แสดงโรคประจำตัวผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

จากแผนที่ภาพ 3 ข้างบน จะพบว่าผู้สูงอายุเกือบทุกชุมชนต้องเผชิญหน้ากับโรคความดัน โดยการสำรวจตัวอย่างจากทั้งหมด 53 ชุมชน มีเพียง 9 ชุมชน (ชุมชนพุทธบูชา ชุมชนเจ้าพระยา ชุมชนเทพารักษ์ ชุมชนตาลเดี่ยว ชุมชนสระแก้ว ชุมชนมหรานภาพ ชุมชนแสนพลพ่าย ชุมชนเสือทิม)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ตาราง 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการรักษาของผู้สูงอายุ

ลำดับ	รับการรักษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	โรงพยาบาลพุทธชินราช	56	32.9
2	โรงพยาบาลพิษณุเวช	18	10.6
3	โรงพยาบาลรัตนเวช	10	5.9
4	โรงพยาบาลรวมแพทย์	6	3.5
5	โรงพยาบาลค่ายสมเด็จพระนเรศวร	2	1.2
6	อื่นๆ	78	45.9
รวม		170	100

จากตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์ พบว่าผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามไปรับการรักษาจากที่อื่นหรืออาจจะไม่ได้รับการรักษา จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 รองลงมาไปรับการรักษาจากโรงพยาบาลพุทธชินราช จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 โรงพยาบาลพิษณุเวช มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 โรงพยาบาลรัตนเวช จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 โรงพยาบาลรวมแพทย์ จำนวน 6 คน และโรงพยาบาลค่ายสมเด็จพระนเรศวร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตาราง 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามบทบาททางสังคม

ลำดับ	สมาชิก/ชมรม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	ไม่เป็น	118	69.4
2	เป็น	50	29.4
3	อื่น	2	1.2
รวม		170	100

จากตาราง 4.9 ผลการวิเคราะห์ ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามไม่ค่อยมีบทบาททางสังคม มากนักดูได้จากการวิเคราะห์ พบว่าผู้สูงอายุไม่ได้เป็นสมาชิกหรือเข้าชมรม จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 69.4 เป็นสมาชิกหรือเข้าชมรม จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 ประกอบด้วยสมาชิกชมรมผู้สูงอายุและสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน และอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตาราง 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	สมาชิกในครอบครัว	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	1	1	0.6
2	2	24	14.1
3	3	37	21.8
4	4	32	18.8
5	5	37	21.8
6	6	25	14.7
7	7	9	5.3
8	8	3	1.8
9	9	2	1.2
	รวม	170	100

จากตาราง 4.10 ผลการวิเคราะห์ ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่เป็นครอบครัวใหญ่ พบว่าอยู่ด้วยกัน 5 คนและ 3 คน มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 รองลงมาอาศัยอยู่ด้วยกัน 4 คน มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 อาศัยอยู่ด้วยกัน 6 คน มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 อาศัยอยู่ด้วยกัน 2 คน มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 อาศัยอยู่ด้วยกัน 7 คน มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 อาศัยอยู่ด้วยกัน 8 คน มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 อาศัยอยู่ด้วยกัน 9 คน มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และ อาศัยอยู่คนเดียว มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6

ลิขสิทธิ์ © มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ตอน 2 ความต้องการได้รับสวัสดิการการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนคร พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

ตาราง 4.11 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านการศึกษา

ลำดับ	ความต้องการด้านการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.	การพัฒนางานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	2.51	มาก
2.	การจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุใน หลักสูตรต่างๆ	2.36	ปานกลาง
3.	การจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ	2.22	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		2.36	ปานกลาง

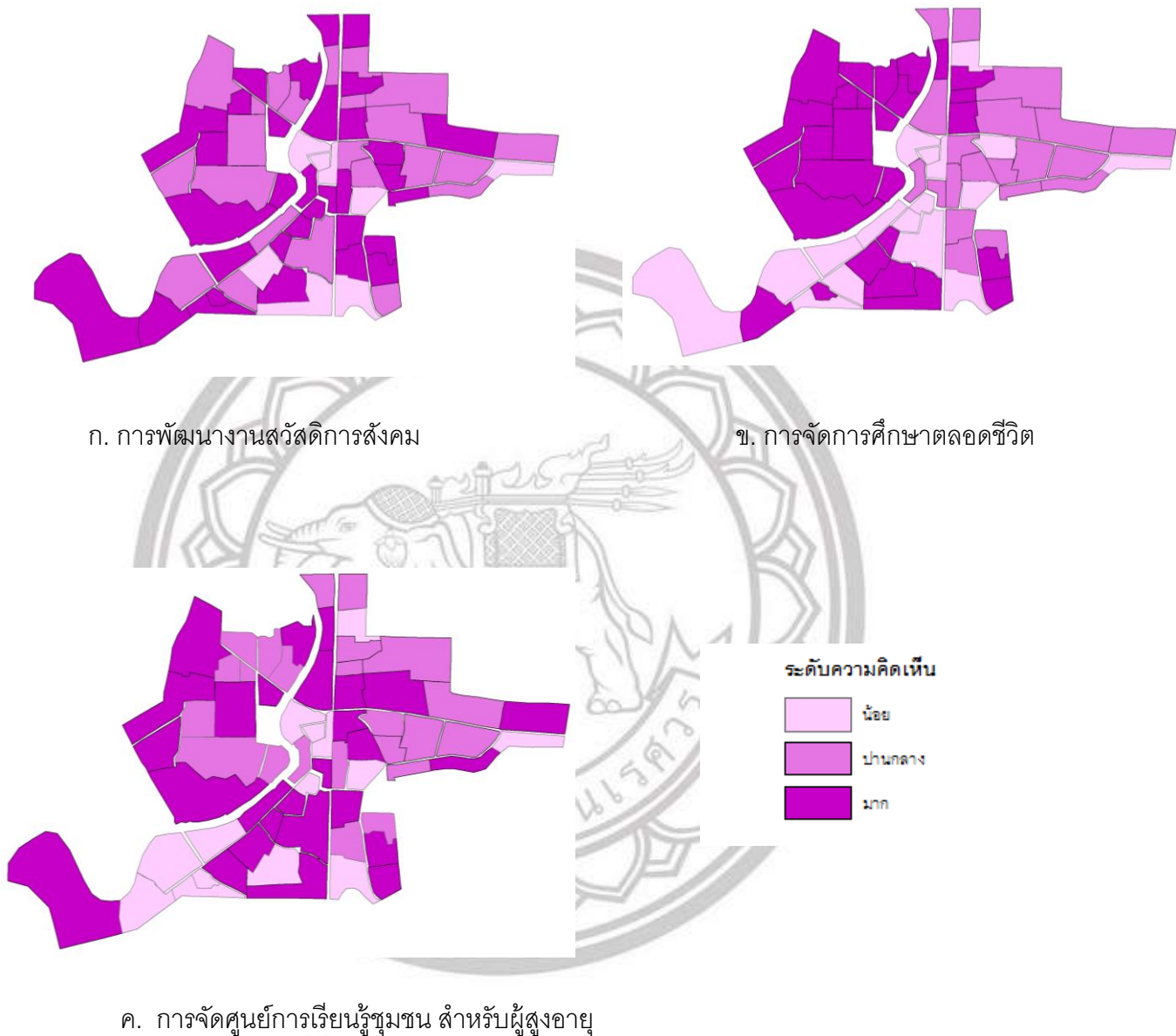
จากตาราง 4.11 แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านการศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.36$) เมื่อพิจารณาระดับความต้องการจากผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญมากที่สุดคือ การพัฒนางานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.51 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุในหลักสูตรต่างๆ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.36 และให้ความต้องการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.22

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ภาพ 4.4 แผนที่แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านการศึกษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ตาราง 4.12 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัย

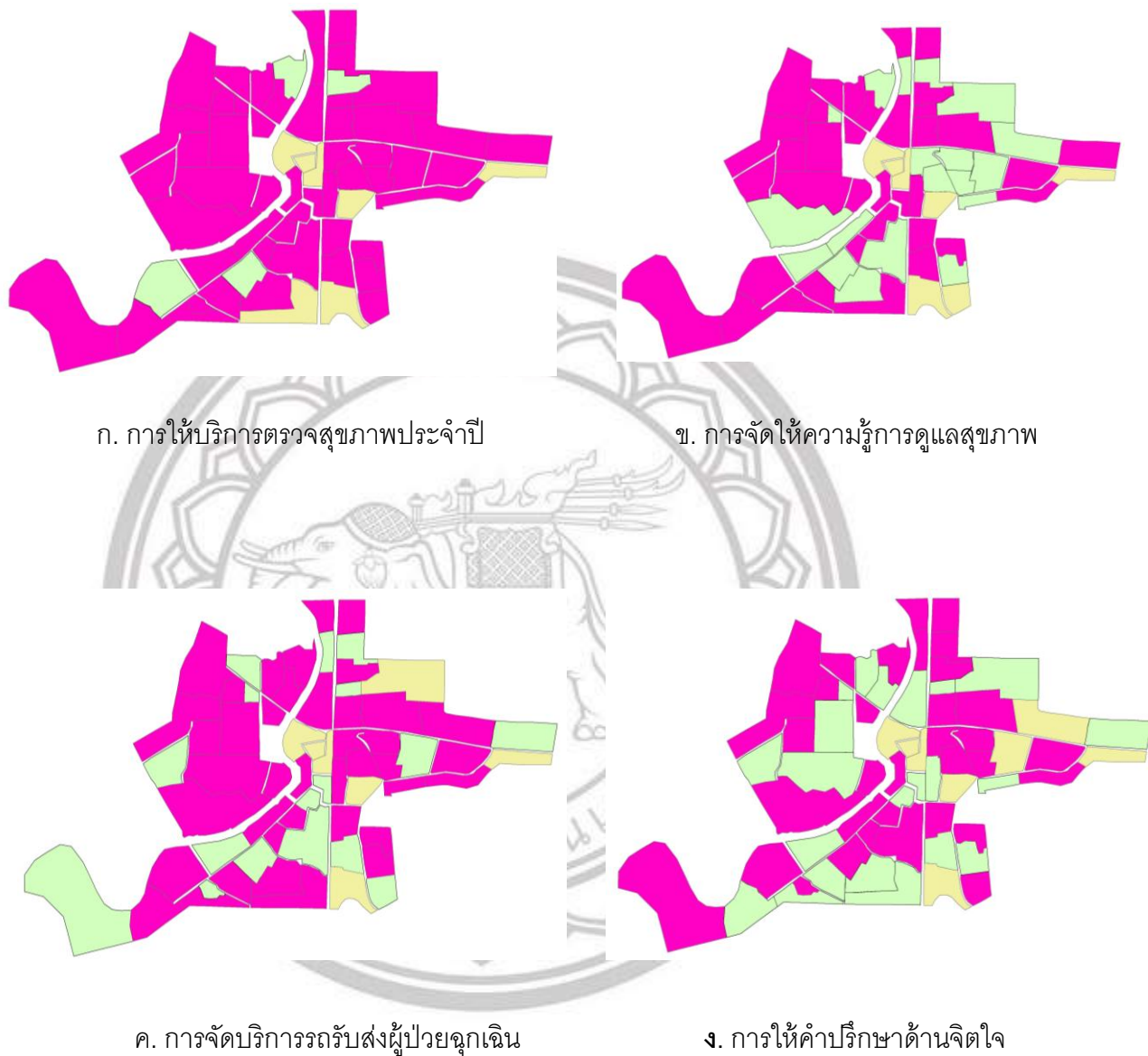
ลำดับ	ความต้องการด้านสุขภาพอนามัย	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.	การให้บริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ	2.76	มาก
2.	การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ	2.62	มาก
3.	การจัดบริการรถรับส่งผู้ป่วยกรณีฉุกเฉิน	2.59	มาก
4.	การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตใจ แก่ผู้สูงอายุ	2.49	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.61	มาก

จากตาราง 4.12 แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัย มีความต้องการอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 2.61$) เมื่อพิจารณาระดับความต้องการจากที่ผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญมากที่สุดคือ การให้บริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.76 รองลงมาเป็นการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.62 การจัดบริการรถรับส่งผู้ป่วยกรณีฉุกเฉิน คิดเป็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.59 และการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตใจ แก่ผู้สูงอายุ มีความต้องการน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.49

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ลิขสิทธิ์ ม... นเรศวร

ระดับความคิดเห็น

■ น้อย
■ ปานกลาง
■ มาก

Copyright by ... n University

All rig ... rved

ภาพ 4.5 แผนที่แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัย

ตาราง 4.13 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย

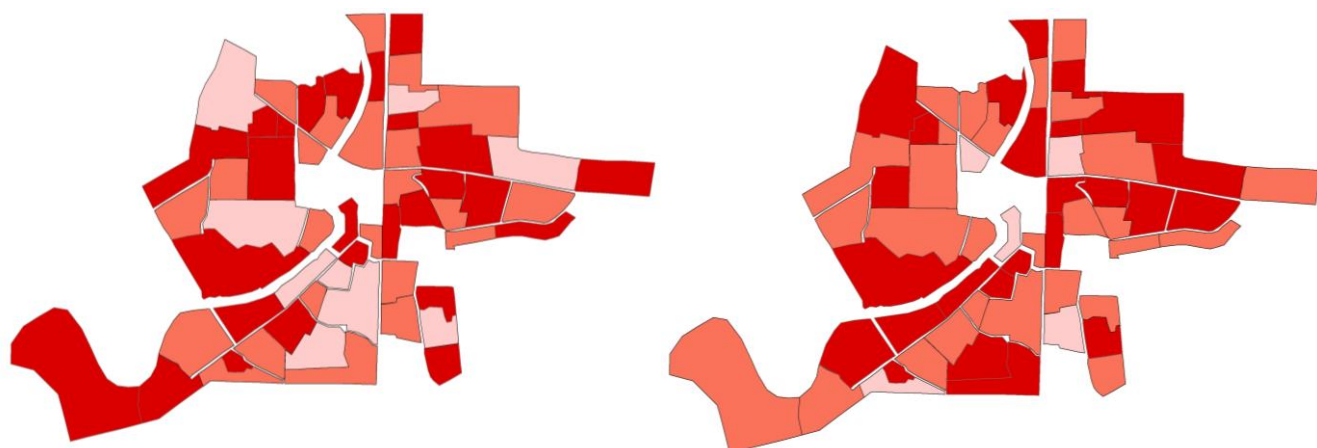
ลำดับ	ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.	การจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่นคนเดียวไร้ที่พึ่ง	2.26	ปานกลาง
2.	การจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุ	2.25	ปานกลาง
3.	การจัดบริการที่พักสำหรับผู้สูงอายุในรูปแบบสถานสงเคราะห์	2.24	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		2.25	ปานกลาง

จากตาราง 4.13 แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย มีความต้องการอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.25$) เมื่อพิจารณาระดับความต้องการจากที่ผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญมากที่สุดคือ การจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่นคนเดียวไร้ที่พึ่ง อยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.26 รองลงมาเป็นการจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.25 และการจัดบริการที่พักสำหรับผู้สูงอายุในรูปแบบสถานสงเคราะห์ มีความต้องการน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.24

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

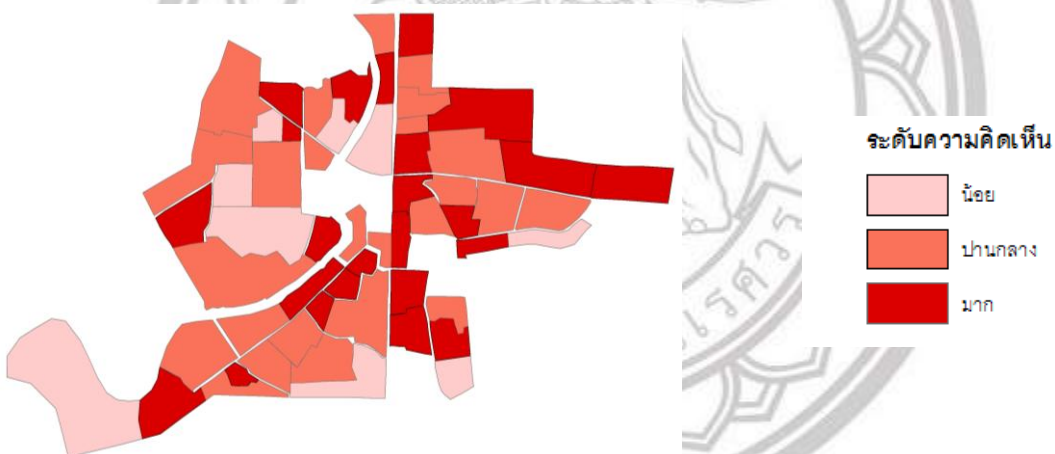
Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ก. การจัดการบริการครอบครัวอุปการะ

ข. การจัดการบริการซ่อมแซมบ้านพัก

ค. การจัดการบริการที่พักรูปแบบสถานสงเคราะห์

ภาพ 4.6 แผนที่แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยวังจันทน์

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ตาราง 4.14 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านการทำงานและการมีรายได้

ลำดับ	ความต้องการด้านการทำงานและการมีรายได้	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1	จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพและภูมิปัญญาผู้สูงอายุผู้สูงอายุ	2.55	ปานกลาง
2	การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน	2.48	ปานกลาง
3	การจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผู้สูงอายุ	2.41	ปานกลาง
4	การสนับสนุนทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพสำหรับประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ	2.28	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.43	ปานกลาง

จากตาราง 4.14 แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านการทำงานและการมีรายได้ มีความต้องการอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.43$) เมื่อพิจารณาระดับความต้องการจากที่ผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญมากที่สุดคือ การกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพและภูมิปัญญาผู้สูงอายุ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.55 รองลงมาเป็นการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.48 การจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.48 การสนับสนุนทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ มีความต้องการน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.28

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ระดับความคิดเห็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัย เรศวร

Copyright by Naresuan University

ภาพ 4.7 แผนที่แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านการ
ทำงานและการมีรายได้

ตาราง 4.15 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านความมั่นคงทางด้านสังคม

ลำดับ	ความต้องการด้านความมั่นคงทางด้านสังคม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.	บริการเพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิและสวัสดิการ	2.42	ปานกลาง
2.	บริการศาสนกิจ และฌาปนกิจให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติ	2.39	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.40	ปานกลาง

จากตาราง 4.15 แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านความมั่นคงทางด้านสังคม มีความต้องการอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.40$) เมื่อพิจารณาระดับความต้องการจากที่ผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญมากที่สุดคือ บริการเพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิและสวัสดิการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.42 รองลงมา คือ บริการศาสนกิจ และฌาปนกิจให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.39

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

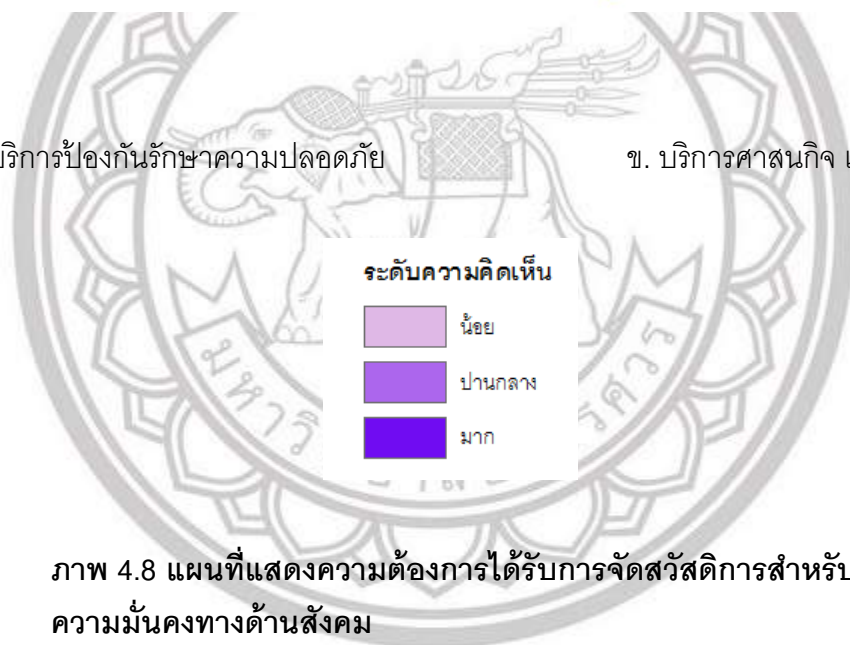
Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ก. บริการป้องกันรักษาความปลอดภัย

ข. บริการศาสนกิจ และฌาปนกิจ

ภาพ 4.8 แผนที่แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านความมั่นคงทางด้านสังคม

ลิขสิทธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ตาราง 4.16 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านบริการสังคม

ลำดับ	ความต้องการด้านบริการสังคม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1	การจัดเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบก้าวหน้า	2.81	มาก
2	การจัดเครื่องอุปโภคบริโภค	2.72	มาก
3	การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง	2.68	มาก
4	การสนับสนุนอาสาสมัครบริการดูแลผู้สูงอายุ	2.64	มาก
5	การให้คำปรึกษาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต	2.52	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.67	มาก

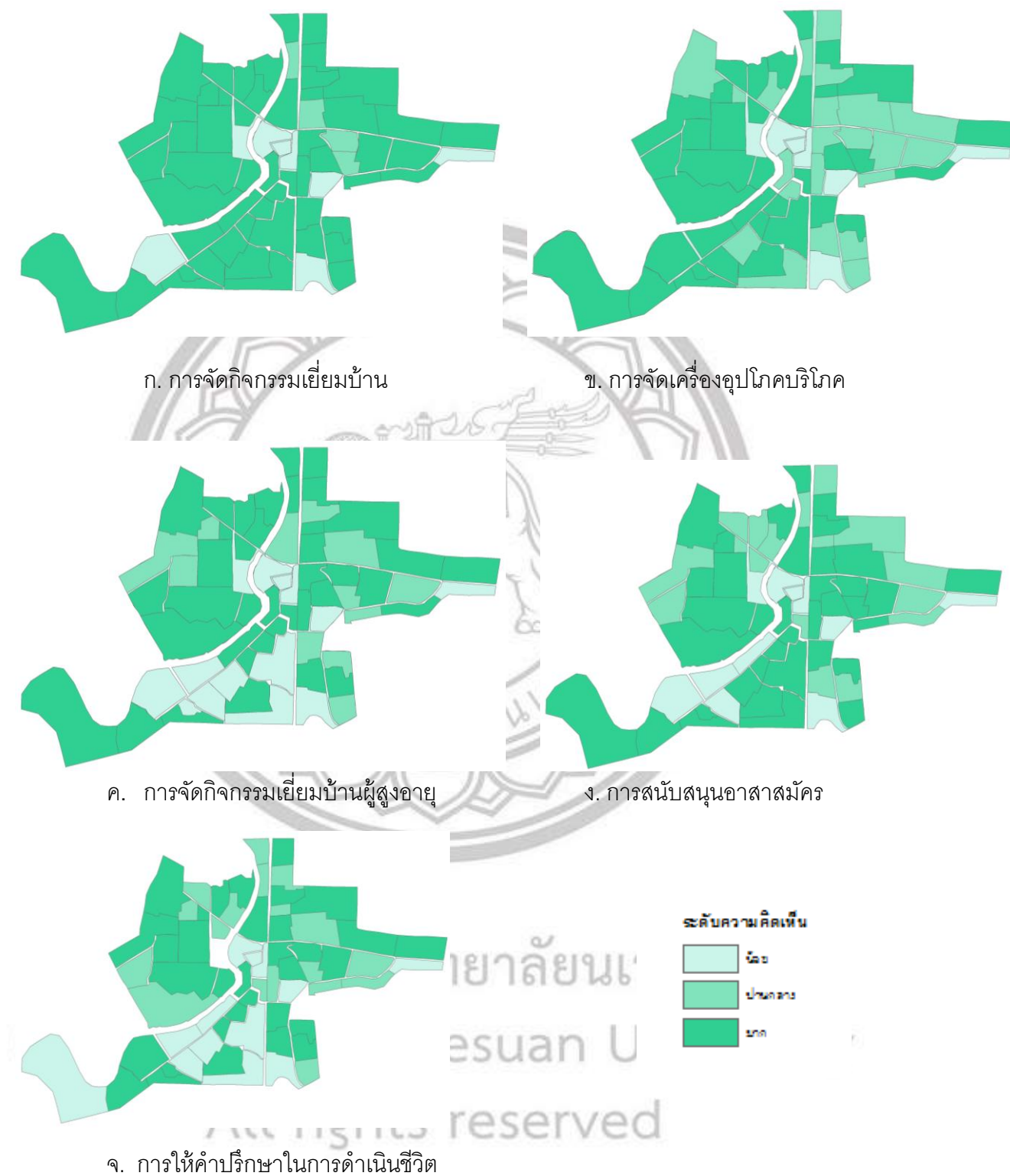
จากตาราง 4.16 แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านบริการสังคม มีความต้องการอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 2.67$) เมื่อพิจารณาระดับความต้องการจากที่ผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญมากที่สุดคือ การจัดเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบก้าวหน้า คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.81 รองลงมา คือ การจัดเครื่องอุปโภคบริโภค ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.72 รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.68 รองลงมา คือ การสนับสนุนอาสาสมัครบริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.64 และน้อยที่สุด คือ การให้คำปรึกษาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.52

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ภาพ 4.9 แผนที่แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านบริการสังคม

ตาราง 4.17 ความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านนันทนาการ

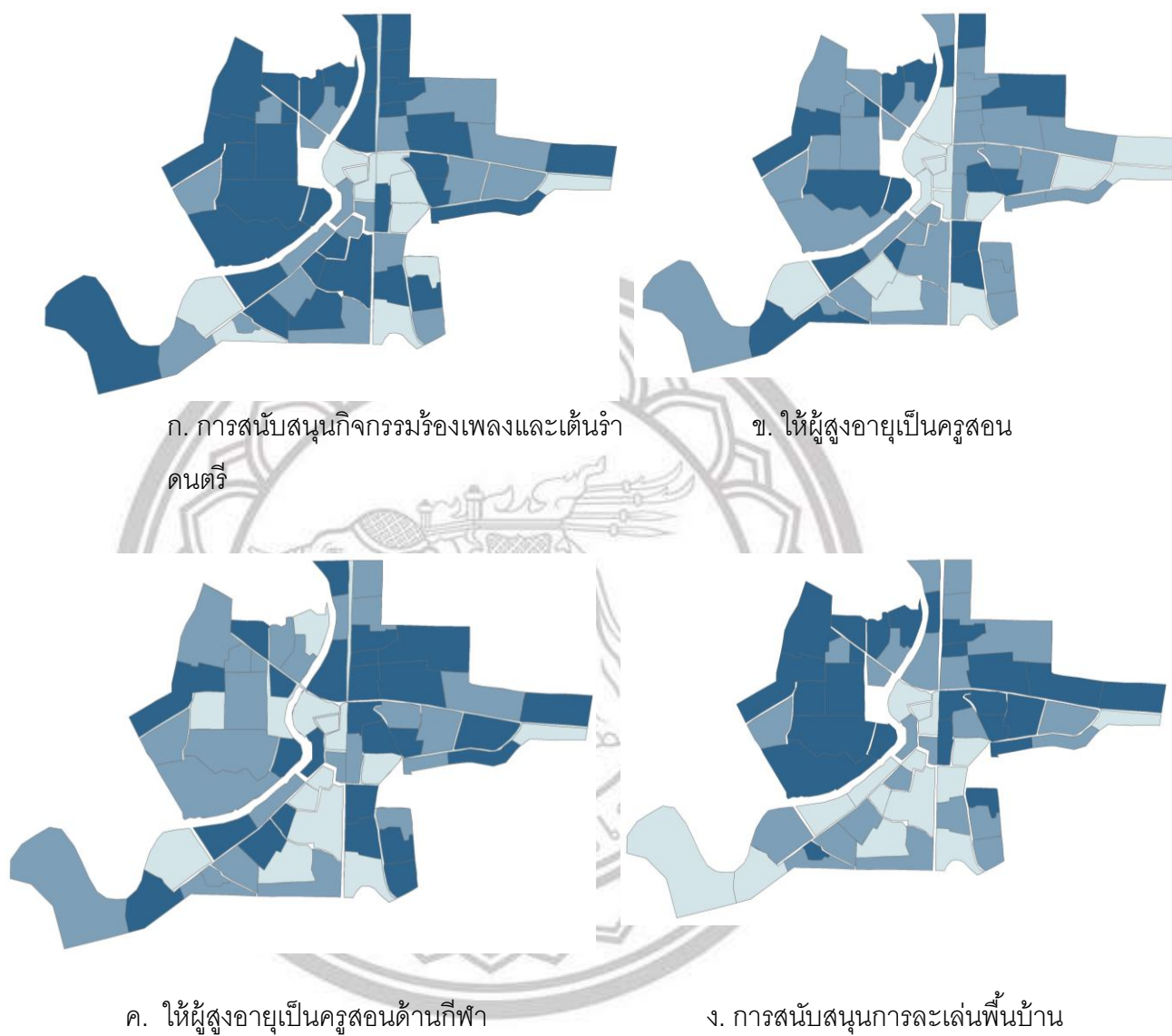
ลำดับ	ความต้องการด้านนันทนาการ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.	การสนับสนุนกิจกรรมร้องเพลงและเต้นรำ	1.92	น้อย
2.	การสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นครูสอนด้านดนตรี	1.87	น้อย
3.	การสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นครูสอนด้านกีฬา	1.86	น้อย
4.	การสนับสนุนกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน	1.78	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		1.86	น้อย

จากตาราง 4.17 แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านนันทนาการมีความต้องการอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 1.86$) เมื่อพิจารณาระดับความต้องการจากที่ผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญมากที่สุด คือ การสนับสนุนกิจกรรมร้องเพลงและเต้นรำ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.92 รองลงมา คือ การสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นครูสอนด้านดนตรี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.87 รองลงมา คือ การสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นครูสอนด้านกีฬา ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.86 และน้อยที่สุด คือ การสนับสนุนกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.78

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ภาพ 4.10 แผนที่แสดงความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุด้านบริการสังคม

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

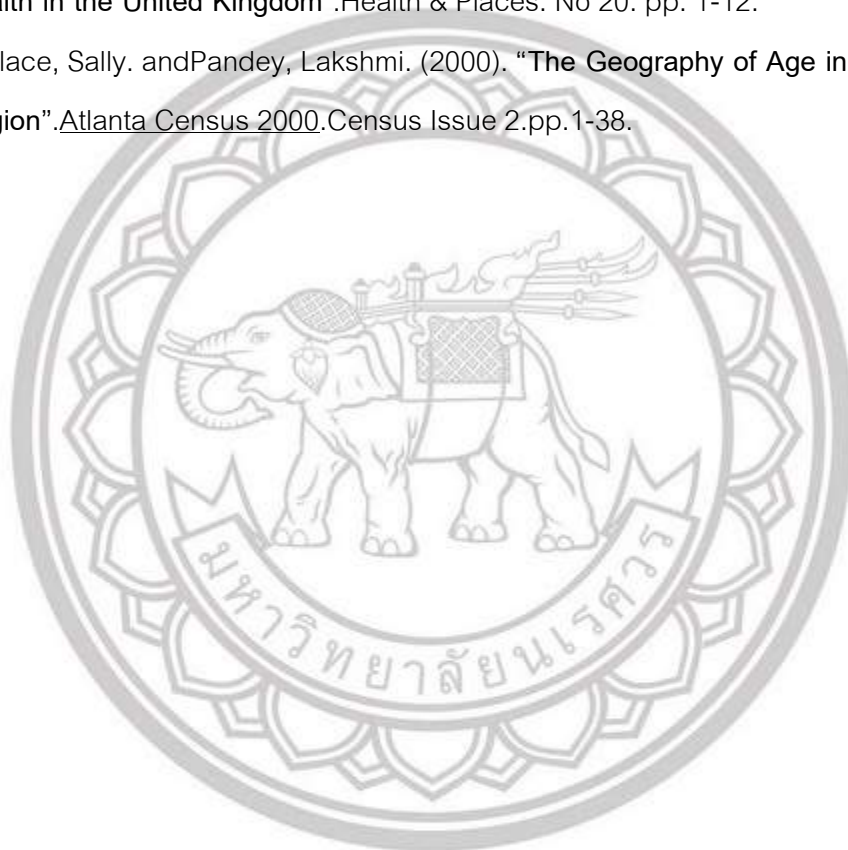
บรรณานุกรม

- กัมพล กล้าสีทอง. (2555). **การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสิเกา อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง**. วิทยุวารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พรพรม ไชชัยภูมิ , ภรณ์ ศิริโชติ.(2555). **ความต้องการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยุวารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมพล นวะกะ(2555). **ความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่**.วิทยุวารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- นภัสรพี ทองแดง, วรณชนก จันทชุม. (2554). **แนวทางการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี**. วิทยุวารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พลภัทร อุไทย , ดร.ธนัช กนกเทศ . (2555). **การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุในเรื่องเบี้ยยังชีพ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร**. รป.ม. นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
- ธราธร ดวงแก้ว,หิรัญญา เดชอุดม.(2550). **พฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม**.คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- คณะกรรมการวิสามัญสวัสดิการผู้สูงอายุและการพัฒนาสังคมวุฒิสภา. (2534). **ปัญหาผู้สูงอายุและแนวทางแก้ไข**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมาธิการวิสามัญสวัสดิการผู้สูงอายุและการพัฒนาสังคมวุฒิสภา.
- Andrewsa,GavinJ.; Cutchinb, Malcolm.;McCrackenc, Kevin.; Phillipsd, David R.; and Wilese, Janine. (2007). “Geographical Gerontology: The Constitution of a Discipline”. *Social Science & Medicine*. NO 65. pp.151-168.

Kurek, Slawomir. (2007). "2007PopulationAgingresearchfrom A Geographical Perspective– Methodologicalapproach". Bulletin of Geography (Socio-Econmic Series) NO. 8. pp.29-49.

Marshall, Alan. and Norman, Paul. (2013). "Geographie of the Impacts of Retirement on Health in the United Kingdom".Health & Places. No 20. pp. 1-12.

Wallace, Sally. andPandey, Lakshmi. (2000). "The Geography of Age in the Atlanta Region".Atlanta Census 2000.Census Issue 2.pp.1-38.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ประวัติผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล   ตุลาพร พลวิเศษ

วัน เดือน ปี เกิด   2 ตุลาคม พ.ศ.2534

ที่อยู่ปัจจุบัน   26 ซอยน้ำทิพย์ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
   ไปรษณีย์ 46000

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ.2556   เจ้าหน้าที่ปรับแก้ข้อมูลภาพถ่ายทางดาวเทียม สถาบันสำรวจและ
 ติดตามการปลูกพืชเสพติด บริเวณศูนย์ราชการ จังหวัดเชียงใหม่ ถนน
 โชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2546   ประกาศนียบัตร โรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

พ.ศ.2552   ประกาศนียบัตร โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

พ.ศ.2556   ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต(ภูมิศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	เสาวลักษณ์ ไชยชาติ
วัน เดือน ปี เกิด	12 กันยายน พ.ศ.2534
ที่อยู่ปัจจุบัน	286/2 ถนนตากสิน ตำบลหนองหลวง อำเภอเมือง จังหวัดตาก ไปรษณีย์ 63000
ประสบการณ์ทำงาน	<p>พ.ศ.2556 เจ้าหน้าที่ปรับแก้ข้อมูลภาพถ่ายทางดาวเทียม สถาบันสำรวจและติดตามการปลูกพืชเสพติด บริเวณศูนย์ราชการ จังหวัดเชียงใหม่ ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่</p>
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ.2546 ประกาศนียบัตร โรงเรียนอนุบาลตาก จังหวัดตาก</p> <p>พ.ศ.2552 ประกาศนียบัตร โรงเรียนตากพิทยาคม จังหวัดตาก</p> <p>พ.ศ.2556 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต(ภูมิศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร</p>

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Copyright by Naresuan University

All rights reserved